

Jednička

... NEJSTARŠÍ, A PŘECE MLADÁ

**TÉMA: U léků pro děti chybí indikace
a data o správné dávce**

ROZHOVORY: Čím více odpovědí máme, tím více nových otázek se objeví

Jednička aktuálně 2

Jednička ve vědě 4

Klinika na Jedničku 7

TÉMA: U léků pro děti chybí indikace a data o správné dávce 8

Hyde Park 12

Výuka na Jedničce 13

VŠICHNI CHCEME BÝT JEDNIČKA: Čím více odpovědí máme, tím více nových otázek se objeví 14

Ze studentského života 18

Senátoviny 19

Absolventi na jedničku 22

Jednička a zahraničí 24

Jednička ve sportu 25

Jednička blahopřeje 27

Významná ocenění 27

Historie 28

Co pro mě znamená Jednička 29

Jednička v médiích 30

Jednička v sítích 30

Informační zdroje 31

Knižní novinky 31

Jednička objektivem 32

Jednička

Časopis 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy

Ročník: 10 Číslo: 3/2022

Adresa vydavatele: Kateřinská 1660/32, 121 08 Praha 2

IČ vydavatele: 00216208

Redakční rada: Martin Vokurka, Martin Vejražka

Redakci řídí: Petra Klusáková

Redakce: Lukáš Malý, Olga Bražinová, Kristýna Pirklová, Eliška Hachová, Matěj Višňa

Grafická úprava: Kristýna Heřmanová

Tisk: Triangl, a.s.

Vyšlo dne: 20. 7. 2022

Uzávěrka dne: 11. 7. 2022

Náklad: 2000 kusů

MK ČR E 23317 ISSN 2336-4181

Neprodejné, vychází pětkrát ročně.

Své dotazy či náměty můžete posílat na e-mail: jednicka@lf1.cuni.cz

Ceny Scientia předány

Předseda nadačního fondu Scientia prof. Tomáš Zima spolu s děkanem 1. LF UK prof. Martinem Vokurkou předali 8. června ceny za nejlepší vědecké práce studentů 1. LF UK publikované v roce 2021.

Ceny byly vypsané ve dvou kategoriích, a to pro studenty bakalářských nebo magisterských studijních programů a pro studenty prezenční formy doktorských studijních programů v českém a anglickém jazyce. Komise složená ze zástupců správní rady, kterými jsou přední představitelé 1. LF UK, hodnotila vědecké výsledky na základě předložených přednášek, odborných článků nebo jiných dosažených výzkumných výsledků, včetně impact faktoru publikací, kvartilu citací podle Web of Science. První místo v postgraduální sekci a cenu 15 tisíc korun získal MUDr. Pavel Ryšánek, v téže sekci byla udělena také dvě druhá místa s cenou 10 tisíc korun, a to MUDr. Lauře Hrehové a Mgr. Ondřeji Groborzovi. Dvě druhá místa v pregraduální části po 10 tisících získal Bc. Ivan Šonský a MUDr. Betty Berezovsky. Dvěma třetími místy s cenou ve výši 5 tisíc korun byly oceněny Mgr. Chih-Yun Kuo a Mgr. Tereza Daňhelovská.

klu

Mgr. Chih-Yun Kuo přebírá ocenění Nadačního fondu Scientia z rukou prof. Tomáše Zimy a prof. Martina Vokurky. Foto: Veronika Vachule Nehasilová

Nové přednostky na 1. LF UK

S účinností od 1. července 2022 byly pověřeny dvě nové přednostky. Na Pediatrické klinice 1. LF UK a FTN byla pověřena vedením MUDr. Lucie Gonsorčíková, Ph.D. Ústav teorie a praxe ošetrovatelství 1. LF UK povede Mgr. Beáta Švárová.

red

Zástupci izraelské politické scény na návštěvě 1. LF UK

Na půdě 1. LF UK přivítal její děkan prof. Martin Vokurka prof. Shaula Yatsiva, vedoucího divize licencí pro lékařské profese izraelského ministerstva zdravotnictví. Setkání se zúčastnila také izraelská velvyslankyně v České republice J. E. Anna Azari.

Zleva MUDr. Eitan Brizman, izraelská velvyslankyně J. E. Anna Azari, prof. Shaula Yatsiva a prof. Martin Vokurka. Foto: Olga Bražínová

Proděkan pro zahraniční studium MUDr. Eitan Brizman delegaci představil Centrum medicínských simulací (SIM centrum) při Fyziologickém ústavu, činnost Stomatologické a Gynekologicko-porodnické kliniky, Anatomického ústavu a jeho muzea srovnávací anatomie. Na závěr dne se prof. Yatsiva sešel s izraelskými studenty z anglického studijního programu.

klu

Téměř dva miliony na vzdělávání v paliativě

Nadační fond Kliniky paliativní medicíny 1. LF UK a VFN přidělil grantové prostředky z programu podpory individuálního vzdělávání v oblasti paliativní péče. O podporu se ucházeli lékaři, sestry, sociální pracovníci, psychologové a kaplani z hospiců, nemocnic, ambulantních zařízení, domovů pro seniory i dalších zařízení celé České republiky. „Velmi nás těší společný zájem o rozvoj expertízy v oblasti paliativní péče a úsilí o zlepšování odborných kompetencí. Je nám ctí, že jsme se v získávání odborné erudice stali partnery jednotlivých žadatelů, a těšíme se na spolupráci,“ uvedl primář Kliniky paliativní medicíny MUDr. Ondřej Kopecký, který je zároveň členem správní rady Nadačního fondu kliniky. Rada vybrala 87 žádostí a rozdělila mezi ně celkem 1 901 864 korun. Další výzvu k rozvoji vzdělanosti v paliativní péči vypíše klinika na podzim 2022.

klu

První Albertovský den slavil úspěch

Klinika rehabilitačního lékařství 1. LF UK a VFN ve spolupráci s Rehalbem a spolkem Cesta za snem uspořádala 18. května 2022 první Albertovský den věnovaný pacientům po získaném poškození mozku. Záštitu nad akcí převzala starostka městské části Praha 2 Alexandra Udženija, děkan 1. LF UK prof. Martin Vokurka a ředitel VFN prof. David Feltl. Tváří akce se stala herečka a zpěvačka Yveta Blánarovičová.

Získané poškození mozku bývá v ČR nejčastěji způsobené cévní

Přednostka Kliniky rehabilitačního lékařství doc. Yvona Angerová, děkan 1. LF UK prof. Martin Vokurka a Mgr. Kateřina Rybářová z Kliniky rehabilitačního lékařství u stánku studentského spolku 1. LF UK SPOT Prague, jehož členky na Albertovském dni ukazovaly rehabilitační pomůcky nejen pro lidi po úrazu mozku. Foto: Petra Klusáková

mozkovou příhodou, patří sem ale i úrazy mozku, infekce, nádory nebo difúzní hypoxické postižení po kardiopulmonálních resuscitacích. Pacienti mají kromě pohybových problémů patrných na první pohled často i méně nápadné obtíže, jako jsou poruchy řeči, myšlení, paměti, plánování nebo chování. Albertovský den plný soutěží na speciálních trenažérech pro lidi s různými typy znevýhodnění měl ukázat, že i s těžkým postižením je možné zapojit se do sportovních aktivit a pokusit se posunout svoje fyzické i psychické limity. Soutěžící z řad pacientů, jejich rodinných příslušníků a studentů fyzioterapie a ergoterapie ukázali, jak je při překonávání obtíží důležitá týmová spolupráce a motivace. Všichni si odpoledne velmi užili a těší se na příští ročník.

*Yvona Angerová, přednostka Kliniky rehabilitačního lékařství
1. LF UK a VFN*

Kouření škodí životnímu prostředí

Devastující vliv tabákového průmyslu na životní prostředí byl tématem Světového dne bez tabáku, který každoročně připadá na poslední květnový den. „Přestat kouřit kvůli životnímu prostředí vůbec není špatný nápad. Tabák totiž ničí naše zdraví a životy i svým vlivem na prostředí, v němž žijeme. Ničí je pěstování tabáku, výroba a distribuce cigaret i odpad z toho všeho,“ uvedla prof. Eva Králíková z Ústavu hygieny a epidemiologie 1. LF UK a VFN a vedoucí Centra pro závislé na tabáku III. interní kliniky 1. LF UK a VFN.

Způsobů, jakým tabákový průmysl a užívání tabáku škodí životnímu prostředí, je celá řada. Pěstování tabáku přispívá k odlesňování, a to zejména v rozvojovém světě, kde se pěstuje 90 procent celosvětové produkce tabáku. Jako monokultura

je tabák napadán různými škůdci a plísněmi, vyžaduje proto chemické ošetření včetně aplikace pesticidů, které kontaminují půdu. V rozvojových zemích jsou také často využívány chemikálie v rozvinutých zemích zakázané. Tabák navíc vstřebává z půdy více dusíku, fosforu a draslíku než jiné plodiny, čímž půdu vyčerpává. Celkem zabírá pěstování tabáku asi 5,3 milionu hektarů půdy. Například podle dat ze Zimbabwe by se na stejné rozloze dalo vypěstovat 19krát více brambor než tabáku – měřeno na váze.

mal

Foto: Aleksandra Chytrá

23. ročník SVK zná své vítěze

Foto: Veronika Vachule Nehasilová

Na letošní Studentskou vědeckou konferenci (SVK) 1. lékařské fakulty UK se přihlásilo celkem 73 studentů se svými pracemi, které bylo možné prezentovat buď formou přednášky, nebo posteru. Všechny práce byly také otištěny ve sborníku SVK. Přihlášené vědecké a výzkumné počiny, respektive jejich abstrakty, hodnotily odborné komise, které rozhodly o přijetí abstraktu do soutěže a způsobu jeho prezentace.

„Jsem velmi rád, že nás letošní Studentská vědecká konference opět spojuje nad badatelskými pracemi. Výsledky úsilí, které studenti výzkumu v posledním roce nebo i v delším horizontu věnovali, jsou nyní otevřeny diskuzi s kolegy a zkušenými vědci. A to je jeden ze smyslů konference. Prezentovat výzkumné výsledky a poučit se z názorů ostatních. Zároveň je ale na místě pocít hrdosti z dosažení dílčího cíle. Věda je zvědavost, radost z poznání, trpělivost, neklid, ale patří k ní – jako ke každé činnosti – i okamžik, kdy je třeba vyjít ven a obhájit své konání,“ uvedl u příležitosti konference děkan 1. LF UK prof. Martin Vokurka.

Vítězné přednášky v jednotlivých kategoriích

Nejllepší přednášku, která byla v postgraduální sekci oceněna prvním místem, přednesla Michaela Přibíková, která prezentovala svou práci *CMTM4 is a subunit of the IL-17 receptor mediating autoimmune pathology*. Druhé místo s přednáškou *Chelating polymers for the treatment of hereditary hemochromatosis* získal Ondřej Groborz. V pregraduální sekci přednášek zvítězil Pansul Mehta a jím prezentovaná práce *In vitro effects of naturally occurring polyphenolic CO releasing molecules*.

V posterové části bylo první místo postgraduální sekce uděleno Soně Galuškové a její práci *Optimization of Real-Time Quaking-Induced Conversion assay for detection of aggregated alpha-synuclein in patient cerebrospinal fluid and brain tissue*. Druhé místo komise udělila Tomáši Strnadovi a jeho výzkumu *Trapezio-deltoidové manžety a akromioklavikulární luxace*. V pregraduálních pracích vyhrál poster *Vliv TGF beta 1 na produkci proteinů extracelulární matrix mezenchymálními buňkami v mikroprostředí glioblastomu* Jany Vepřkové. Komise udělila také sdílené druhé místo, a to: Heleně Klementové za poster *Analýza placentárních extracelulárních vezikulů v pupečníkové krvi předčasně narozených novorozenců* a Michaela Myšákové za poster *Role glutathionu v odpovědi leukemických buněk na Azacytidin*.

Zvláštní cenu získal poster z oblasti nelékařských oborů. Oceněna byla pilotní studie Veroniky Knapové: *Využitelnost programu posturální a respirační fyzioterapie u osob s RS v domácím prostředí*. Anketu diváků vyhrály dva poster. V postgraduální sekci to byl *Imaging the membrane tension in lymphocyte migration* Elišky Mikové. V pregraduální části se divákům konference nejvíce líbil poster oceněné Heleny Klimentové.

Sponzory, kteří do letošní konference přispěli dary pro vítěze, jsou: nakladatelství Galén, Oxford Bookshop, Grada Publishing, Maxdorf a Current Media, zdravotnické oděvy Lavenda a Cadenza a bistro Fair Food Club.

Všem soutěžícím děkujeme za účast a oceněným gratulujeme! klu

Rozhovory s vítězi najdete na straně 14.

Představujeme vědeckou skupinu prof. Brůhy

Foto: archiv R. Brůhy

Vědecká skupina na IV. interní klinice – klinice gastroenterologie a hepatologie pod vedením prof. MUDr. Radana Brůhy, CSc., je zaměřena na klinický výzkum v oblasti metabolických jaterní onemocnění včetně vzácných vrozených chorob, na problematiku jaterní cirhózy a portální hypertenze i na oblast žlučových cest.

Skupina se podílela na organizaci několika multicentrických studií; výzkumem v oblasti vrozených metabolických chorob i jaterní steatózy je napojena na mezinárodní spolupráci a je součástí MetabERN. Výzkumnými projekty je těsně spjata s Laboratoří pro výzkum nemocí jater a metabolismu hemu při ÚLBD vedenou prof. MUDr. Liborem Vítkem, Ph.D.

Výzkum cirhózy zde má tradici

Výzkum v oblasti cirhózy a portální hypertenze pokračuje ve více než 30leté tradici a odborníci (as. MUDr. Jaromír Petrtyl, CSc.) se v poslední době se zaměřují na vývoj neinvazivních metod v hodnocení portální hypertenze. Dokladem kvalit výzkumu jsou recentní publikace v IF časopisech. Dalším směrem výzkumu v této oblasti je nutriční péče o pacienty s cirhózou.

Největší publikovaná skupina na světě

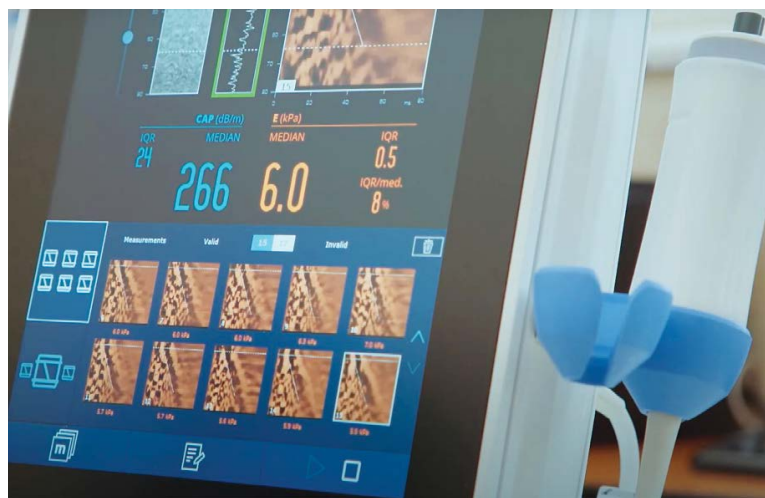
Výzkum v oblasti vrozených metabolických chorob se týká především Wilsonovy choroby – IV. interní klinika tvoří spolu s Neurologickou klinikou a Klinikou pediatrie a dědičných poruch metabolismu neformální centrum pro celou ČR. Spolupracuje s několika zahraničními pracovišti (University Wien, University Heidelberg, University of California Davis) a jejím výsledkem jsou publikace v top IF časopisech. V současné době se zaměřuje na problematiku fenotypického projevu této choroby včetně zkoumání vlivu mikrobiomu a epigenetických faktorů. Skupina pacientů s Wilsonovou chorobou na klinice je z pohledu dlouhodobého sledování celosvětově největší publikovanou skupinou. Další oblastí výzkumu je porfyrická choroba. Výsledkem spolupráce se zahraničními pracovišti je publikace v top časopisu. V oblasti vzácných chorob je klinika součástí Evropské referenční sítě MetabERN.

Experimentální i klinický výzkum

Celosvětový výzkum v oboru hepatologie se v poslední době zaměřuje na nealkoholovou tukovou chorobu jater (non-alcoholic fatty liver disease; NAFLD). Skupina R. Brůhy (MUDr. V. Šmíd, Ph.D., MUDr. K. Dvořák, Ph.D., MUDr. B. Nováková) se na klinice zabývá experimentálním i klinickým výzkumem v této oblasti již mnoho let. Výstupem je například intervenční studie týkající se léčby nenasyčenými mastnými kyselinami v rámci projektu AZV (jediná taková studie provedená v ČR) či metody screeningu NAFLD v rizikových skupinách pacientů. Zahraniční spolupráce se týká především neinvazivního hodnocení jaterního poškození při NAFLD (OWL Metabolonomics Daria/Bilbao) a výsledkem je několik publikací v top časopisech.

Vývoj nové léčby nemocí žlučových cest

V oblasti žlučových cest se výzkum as. MUDr. Jaromíra Petrtyla, CSc., zaměřuje na problematiku benigních onemocnění žlučových cest a využití nových materiálů v léčbě stenóz žlučových cest. Ve spolupráci se společností ELLA CS Hradec Králové má klinika světovou prioritu ve využití biodegradabilních materiálů v této indikaci. Dále jsou vyvíjeny možnosti léčby obtížné cholelithiázy včetně získávání různých přístupů do žlučových cest.

Pohled na neinvazivní vyšetření jater. Foto: archiv R. Brůhy

Považujte prosím výše uvedené informace za pozvánku ke spolupráci, neboť jaterní choroby se týkají mnoha oblastí i mimo obor hepatologie či gastroenterologie, včetně nejčastějších civilizačních chorob.

V případě zájmu pište na: radan.bruha@lfz.cuni.cz.

Oxidace bílkovin: další regulační vrstva při vývoji krevních kmenových buněk

Foto: Biocev

RNDr. Kristýna Pimková, Ph.D., z 1. LF UK v Biocevu se jako první autorka podílela ve spolupráci s vědci z Lundské univerzity na studii, která ukazuje, že oxidace bílkovin tvoří další regulační vrstvu ve vývoji kmenových buněk plodu a může hrát roli při vzniku leukémie.

Fetální a dospělé hematopoetické kmenové a progenitorové buňky (HSPC) se vyznačují různou redoxní homeostázou, která může ovlivňovat jejich rozdílné buněčné chování při normální i maligní hematopoéze. Ve studii vědci použili redoxní proteomický přístup založený na kvantitativní hmotnostní spektromet-

rii, aby komplexně popsali reverzibilní modifikace cysteinu v primárních fetálních a dospělých HSPC u myši. Definovali redoxní stav 4 438 cysteinů a prokázali vyšší náchylnost k oxidaci proteinových thiolů ve fetálních HSPC. Na základě dat se jim podařilo identifikovat ontogenní změny oxidačního stavu thiolů v proteinech, které mají velký význam pro jejich metabolismus a homeostázu.

Další redoxní proteomická analýza identifikovala oxidační změny thiolů působících v mitochondriální respiraci a také homeostázu proteinů, které se aktivují během nástupu leukemogeneze MLL-ENL ve fetálních HSPC. Vědci prokázali, že redoxní signalizace přispívá k regulaci základních procesů vývojové hematopoézy a určili potenciální cílové redoxní proteiny u leukémie s přeuspořádanou MLL *in utero*.

red

Quantitative analysis of redox proteome reveals oxidation-sensitive protein thiols acting in fundamental processes of developmental hematopoiesis

Pimková K, Jassinskaja M, Munita R, et al.

Redox Biology (IF 11.799)

2022 July

DOI: 10.1016/j.redox.2022.102343

PMID: 35640380

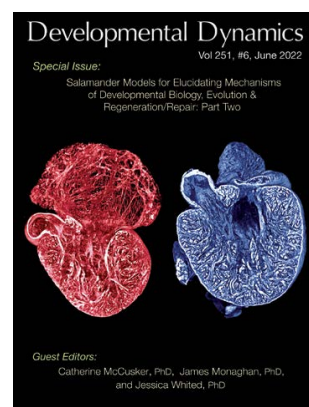
Přestavba srdce axolotla během metamorfózy ze strukturálního a elektrofyzilogického hlediska

Vědci z Anatomického ústavu 1. LF UK, Fyziologického ústavu Akademie věd ČR a Stomatologické kliniky 1. LF UK a VFN nedávno zveřejnili v tematickém čísle prvořaditého časopisu *Developmental Dynamics* věnovaném využití modelu axolotla pro výzkum evoluce a regenerace článek o přestavbě jeho srdce během metamorfózy ze strukturálního a elektrofyzilogického hlediska.

Hlavními nálezy byla remodelace trabekul v jinak nerozdělené komoře pro lepší kompartmentalizaci krve při dýchání plicemi a změny rychlosti vedení v síňokomorovém kanálu během přechodu na suchozemský způsob

života. Tato publikace je pokračováním výzkumné linie zaměřené na srdce plazů a obojživelníků, jejichž lepší pochopení má velký význam pro studium evoluce a odemčení regeneračního potenciálu myokardu, který byl u vyspělých savců ztracen.

Úspěchem publikace také je, že vydavatel si vybral na obálku čísla obrázky z článku pořízené ve spolupráci se Stomatologickou klinikou metodou mikro-CT.

The Tale-Tell Heart: Evolutionary tetrapod shift from aquatic to terrestrial life-style reflected in heart changes in axolotl (*Ambystoma mexicanum*)

Olejníčková V, Kolesová H, Bartoš M, Sedmera D, Gregorovičová M

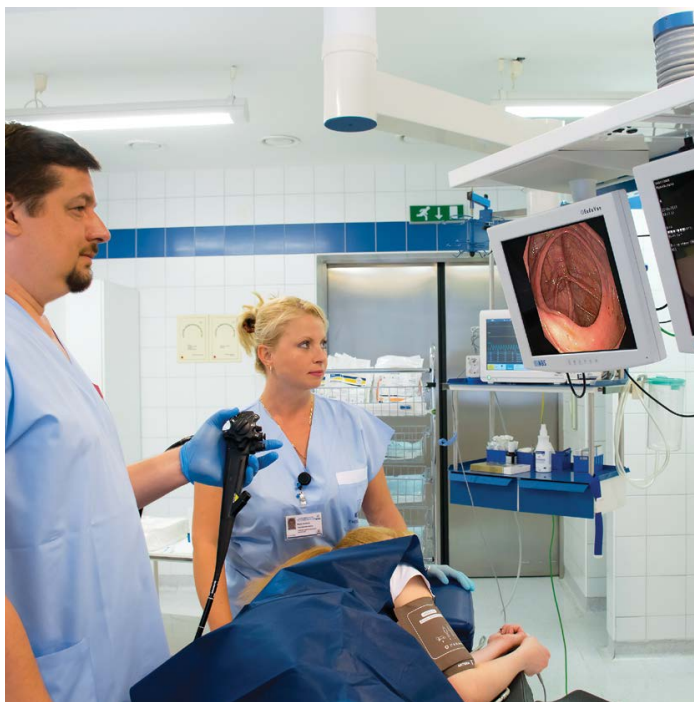
Developmental Dynamics (IF 3.78)

2022 June

DOI: 10.1002/dvdy.413

PMID: 34423892

Mnoho oborů pod jednou střechou

Interní klinika 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Ústřední vojenské nemocnice – Vojenské fakultní nemocnice Praha. Už z tohoto poměrně komplikovaného názvu je patrné, že se klinika lecčíms vymyká běžnému pojetí fakultního pracoviště.

ÚVN je příspěvkovou organizací rezortu obrany, zřizovatelem nemocnice je Ministerstvo obrany ČR, nikoli zdravotnictví. Mnozí zaměstnanci kliniky, a to nejen lékaři, jsou armádní příslušníci. Z tohoto vyplývá, že interní klinika je také pracovištěm Univerzity obrany, konkrétně její Fakulty vojenského zdravotnictví.

Druhá základní odlišnost Interní kliniky od sesterských zařízení 1. LF UK spočívá v její multioborovosti. Takřikajíc „pod jednou střechou“ klinika provozuje hepatogastroenterologii, kardiologii a všeobecnou internu, respektive geriatrii. Odbornou péči poskytuje všem občanům ČR, nejen zaměstnancům armády a policie, ale samozřejmě i civilistům. Jednotlivá oddělení zajišťují pregraduální i postgraduální výuku v rámci obou lékařských fakult. Významnou součástí provozu je také výuka postgraduální, a to pro 1. LF UK, Univerzitu obrany i v rámci IPVZ. Klinika je jedním z mála pracovišť v republice, které umožňuje postgraduální výuku hepatogastroenterologie kompletně na simulátorech a zvířecích modelech. Jde o esenciální součást přípravy k atestaci. Na klinice je také rozsáhlé oddělení poskytující ambulantní péči nejen ve zmíněných třech oborech, ale i dalších specializacích.

Multioborová klinika

Jedním z nosných oborů kliniky je hepatogastroenterologie. Na klinice máme 34 standardních lůžek této specializace na Oddělení gastroenterologie, hepatologie a metabolismu (OGHM) a také Oddělení gastrointestinální endoskopie. OGHM poskytuje zdravotní péči pacientům přijímaným akutně i elektivně s preferenčním zaměřením na onemocnění trávicího traktu, jater, žlučových cest a pankreatu, dále komplikacemi diabetu a poruchami vnitřního prostředí. Oddělení zajišťuje široké spektrum diagnostické a terapeutické endoskopie, zejména premaligních a maligních lézí celého zažívacího traktu a hepatopankreatobiliární oblasti. Z vysoce specializovaných výkonů se zaměřuje na endoskopickou submukózní resekci, resekci celé stěny v trávicí trubici (FTR) nebo přímou vizualizaci žlučových cest s možností laserové litotrypse.

Probíhající grantové projekty jsou zaměřeny na spektroskopii u nádorových onemocnění pankreatu a jater, FTR či molekulární genetiku kolorektálního karcinomu. Lůžkové oddělení kardiologie je součástí Kardiovaskulárního centra ÚVN. Součástí pracoviště je standardní lůžkové oddělení s 37 lůžky, JIP, arytmiologická jednotka, katetrizační jednotka, echokardiografické laboratoře s dvěma zcela novými přístroji EPIQ nejvyšší třídy a specializované ambulance. Oddělení úzce spolupracuje s Kardiocentrem IKEM, především v oblasti kardiochirurgie a arytmiologie. Součástí interní kliniky je také Diabetologické centrum, kam patří podiatrická a obezitologická ambulance. Endokrinologická ambulance poskytuje péči v celém rozsahu oboru včetně osteologie. Spolu s Neurochirurgickou klinikou 1. LF UK a ÚVN a III. interní klinikou 1. LF UK a VFN je naše klinika součástí Centra excelence pro léčbu nádorů hypofýzy. Klinika je také jedním z center pro léčbu akromegalie a centrem pro léčbu nedostatku růstového hormonu v dospělosti. Převážně ambulantně je na Interní klinice poskytována péče revmatologická, nefrologická, angiologická a pneumologická.

Klinika v číslech (s využitím dat za rok 2021)

- Více než 4 400 hospitalizovaných pacientů
- Více než 13 600 výkonů
- Více než 83 000 ambulantně ošetřených pacientů
- 74 lékařů
- 139 sester a záchranářů
- 41 sanitářů a ošetřovatelů
- 18 technicko-hospodářských pracovníků

Petr Urbánek, přednosta kliniky

U léků pro děti chybí indikace a data o správné dávce

Děti procházejí značnými vývojovými změnami, které jsou dány růstem a vyhráváním jejich organismu. Dochází k nim ihned po narození, pak v prvním roce života a další přicházejí postupně až do dospělosti. Dozrávání a vývoj orgánových funkcí vede ke změnám v absorpci léčiv, jejich pohybu v těle i metabolismu a vylučování. Fungování léčiv se tak může u dětí oproti dospělým lišit. Kdo a jak stanoví správné dávkování dětským pacientům? V čem tkví zvláštnosti farmakoterapie u kojenců a lze léky zkoumat i na takto malých dětech? Co je to léčba off-label? Také o těchto tématech se mluvilo na posledních fakultních Medialozích.

Jak vysvětluje doc. Jozef Hoza, významné odlišnosti v reakci na léčiva se objevují i mezi dětmi samotnými. „Platí to nejen o různých populačních skupinách, ale i uvnitř těchto skupin. Účinek léčiva, a tedy i jeho bezpečnost se tím stávají u některých dětí prakticky nepředvídatelné,“ říká doc. Hoza, emeritní přednosta

Kliniky pediatrie a dědičných poruch metabolismu I. LF UK a VFN.

V pediatrii se navzdory novým poznatkům mnoho léčiv nadále používá mimo schválené indikace, tedy v režimu off-label. Používání léčiv v režimu off-label ovšem neznamená, že se

používají nesprávně. „Léčiva, která jsou uvedena na trh, by měla být používána v souladu s principy účinné a bezpečné farmakoterapie. Tento princip uplatňujeme samozřejmě i pro dětskou populaci. Pro léčiva, která používáme v režimu off-label, chybí indikace či data o správné dávce pro daný věk. A může chybět také adekvátní léková forma, zejména pro děti mladší než dva nebo tři roky. Použití léčiva off-label se řídí popsány případy ve světě či na základě individuální rozvahy specialistů,“ přibližuje problematiku dr. Šárka Fingerhutová, doktorandka I. LF UK a VFN, která rovněž působí na Klinice pediatrie a dědičných poruch metabolismu.

Léčiva off-label a rozvíjející se medicínský výzkum

Nedílnou součástí při využití off-label terapie u dětí je intenzivní a často časově náročná komunikace s jejich zákonnými zástupci. Ti musí být plně obeznámeni s povahou léčby, na základě čehož podepisují informovaný souhlas s jejím nasazením.

Literatura uvádí, že u novorozenců se používá 34–96 % léčiv v režimu off-label. U kriticky nemocných starších dětí léčených na pediatrických jednotkách intenzivní péče je to přibližně 40 % léčiv používaných v režimu off-label.

„Využití léčiv u dětí – ať už registrovaných, off-label, nebo zcela výjimečně i neregistrovaných – umožňuje progresivně se rozvíjející medicínský výzkum, který klade důraz především na

Využití léčiv u dětí umožňuje progresivně se rozvíjející medicínský výzkum, který klade důraz především na příčiny a povahu onemocnění. Nové znalosti nám lépe umožňují preskripci léčiva v klinické praxi.

příčiny a povahu onemocnění. Nové znalosti nám lépe umožňují preskripci léčiva v klinické praxi. Významnou měrou se tento přístup uplatňuje například v oboru dětské revmatologie, onkologie nebo vzácných onemocnění,“ shrnuje Šárka Fingerhutová a dodává, že v současnosti existují například nové poznatky, které se týkají zpomaleného vstřebávání léčivých látek ze zažívacího systému nebo prodlouženého vylučování léčivých látek zejména v mladších věkových skupinách.

Různá rychlost vstřebávání v praxi se týká například podávání vitamínu K v prevenci krvácivé choroby novorozenců – pro dostatečný účinek a zároveň bezpečnost je třeba perorální podání

ve formě kapek opakovat, zatímco v injekční formě lze podat pouze jedinou dávku. Zpomalené vylučování léčivých látek se objevuje u některých antibiotik podávaných nitrožilně – intervaly mezi dávkami jsou u nezralých novorozenců i 48 hodin, zatímco s narůstajícím věkem je to 8–12 hodin. „Fakt, že zatím nemáme dostatek odpovídajících lékových forem pro věkovou skupinu mladší dvou až tří let, vede k nutnosti předepisovat individuálně připravovaná léčiva. Příkladem může být dexamethazon v sirupu pro děti s akutní laryngitidou – podání je mnohem více účinné, než tomu bylo v případě podání čípku per rectum,“ vysvětluje dr. Pavla Pokorná, asistentka Kliniky pediatrie a dědičných poruch metabolismu a Farmakologického Ústavu I. LF UK a VFN.

„Pokud jde o nové technologie a vývoj léků, například novorozenci jsou do značné míry mimo sledované skupiny,“ podotýká prof. Ondřej Slanař.
Foto Veronika Vachule Nehasilová

Vývoj a klinické testování léků u dětí

Pro mnoho léčiv používaných u dětí jsou však k dispozici stále jen omezené údaje, což vyplývá z obecně malého množství klinických studií z minulosti. V roce 2007 vstoupilo v Evropské unii v platnost nové nařízení s cílem zajistit, aby léky určené k aplikaci dětem byly vysoce kvalitní, eticky prozkoumané a řádně schválené. Zároveň mělo zabránit zbytečným studiím s dětmi nebo zpoždování registrace léčivých přípravků pro použití u dospělých. Evropská léková agentura také zřídila pediatrický výbor, jehož hlavním úkolem je určovat studie, které musí farmaceutické firmy u léčiv určených k využití pro děti provádět, a naopak schvalovat využití některých dat ze studií s dospělými pacienty pro pacienty dětské.

„Nařízení dramaticky změnilo regulační prostředí pro pediatrické léčivé přípravky v Evropě i vlastní provádění klinického výzkumu s dětskými pacienty. Podnítilo se tak nové výzkumné úsilí. Uvádí se, že před zavedením nařízení bylo v EU pouze

u třetiny schválených léků popsané použití u dětí, po deseti letech platnosti nařízení tomu tak bylo již u 70 procent,“ vy-
zdvihuje přednosta Farmakologického ústavu r. LF UK a VFN
prof. Ondřej Slanař.

Podle profesora Slanaře ale ve výzkumu přetrvává problém
u specifických věkových skupin. „Pokud jde o nové technologie
a vývoj léků, například novorozenci jsou do značné míry mimo
sledované skupiny. Diskutuje se také o tom, zda by dospívající
neměli být spíše zařazováni do studií s dospělými pacienty,
protože z fyziologického a lékařského hlediska neexistuje
příliš důvodů pro provádění samostatných studií,“ upozorňuje
Ondřej Slanař.

„Účinek léčiva, a tedy i jeho bezpečnost jsou u některých dětí
mnohdy prakticky nepředvídatelné,“ říká doc. Jozef Hoza.
Foto: Veronika Vachule Nehasilová

Důležitým aspektem získávání dat v dětských populacích je
v současnosti také jasná definice etických požadavků. Klinické
studie u dětí jsou i nadále přísně regulovány a velký důraz se
klade na informace, které mají být poskytnuty dítěti i rodičům,
respektive zákonným zástupcům. „Je důležité zohlednit přání
dětí, pokud jde o účast ve studii, přičemž cílem je přistupovat
k dětem způsobem odpovídajícím jejich věku a zkušenostem,“
dodává prof. Slanař.

Vývoj pediatrických léčiv z pohledu farmaceutické firmy

Specifika spojená s výzkumem léčiv pro aplikaci dětským paci-
entům potvrzuje také dr. Tomáš Hauser, ředitel sekce klinického
vývoje ve společnosti Zentiva. Týkají se zejména přijatelnosti
produktu dané věkem, fyziologií a indikací pacienta, přítomnos-
ti speciálních pomocných látek (excipientů), použití zdravotnic-
kých prostředků pro podání léčiva. Při vývoji je podle Tomáše
Hausera také třeba zohlednit fyzikálně chemické vlastnosti

lékové substance, její chuť, která je typicky velmi hořká, nebo
typ jídla a nápojů, které jsou podávány současně s léčivem.
V klinickém výzkumu u dětí patří podle Hausera mezi další
specifika predikce farmakokinetiky a její vliv na koncepci lékové
formy a dávkovací schémata. „Výzkum u dětí probíhá zpravidla
až po nebo v pokročilé fázi výzkumu na dospělých pacientech,
nicméně přenositelnost dat především na velmi malé děti je
problematická,“ konstatuje Tomáš Hauser a dodává, že vývoj lé-
kových forem pro děti představuje oblast se zjevně nenaplněnou
patientskou potřebou. „Vzhledem k řadě specifík není srovnatel-
ný s vývojem léčiv pro dospělé a vyžaduje součinnost pacientů,
lékařů, farmaceutického průmyslu, regulátorů i plátců, aby byl
úspěšnější,“ soudí dr. Hauser.

Vývoj lékových forem pro děti představuje oblast se zjevně nenaplněnou patientskou potřebou.

Srovnání se zahraničím

Problematika klinických farmakologických studií je u nás
obdobná jako v jiných zemích Evropy – realizace studií je
obecně u dětí mnohem náročnější než u dospělých. „Například
zatímco informovaný souhlas s prováděním lékové studie
u dospělých je zpravidla v jediné verzi, u dětí potřebujeme
několik verzí podle věkových skupin – žádáme o souhlas rodiče,
nezletilé mezi 12–18 lety a někdy i mladší věkové kategorie,“
zmiňuje jedno z úskalí Pavla Pokorná, která je pověřena vedením
Českého národního centra klinické farmakologie při r. LF UK.
Podle posledních dat Státního ústavu pro kontrolu léčiv (SÚKL)
tvoří farmakologické studie prováděné u dětí v České republice
jen 10 % z celkového počtu studií.

Podobně jako v zahraničí ani u nás většinou není klinická
farmakologie v neonatologii nebo pediatrii součástí infrastru-
ktury nemocnic nebo univerzitních institucí. Kromě toho není
v současné době ani součástí evropských standardů v pregradu-
álním a postgraduálním vzdělávání v neonatologii a pediatrii.
„Realizace klinické farmakologie v této oblasti znamená propo-
jení mnoha odborností, které je primárně založeno na rozsáhlé
spolupráci a vytváření sítí mezi skupinami odborníků v jedné
nebo více institucích,“ vysvětluje dr. Pokorná.

Ze všech výše uvedených důvodů existují snahy tuto proble-
matiku sjednotit. Již v roce 2014 vydala Americká pediatrická
akademie prohlášení, které v roce 2020 doplnily také Evropská
pediatrická akademie a Evropské společnosti pro rozvoj peri-
natální a pediatrické farmakologie a společně definovaly zásady

Úskalí farmakoterapie dětí přiblížili (zleva) ředitel sekce klinického vývoje ve společnosti Zentiva dr. Tomáš Hauser, emeritní přednostka Kliniky pediatrie a dědičných poruch metabolismu I. LF UK a VFN doc. Jozef Hoza, jeho kolegyně dr. Pavla Pokorná a Šárka Fingerhutová a přednostka Farmakologického ústavu prof. Ondřej Slanař.
Foto: Veronika Vachule Nehasilová

správného používání léčiv v dětské populaci. Oba dokumenty shrnují problematiku a obsahují návod, jak správně používat léčiva v režimu off-label a neregistrovaná léčiva v dětské populaci podle současných poznatků.

V některých státech je klinicko-farmakologická tradice v neonatologii a pediatrii mnohem delší, než je tomu u nás – například ve Spojeném království, Belgii, Nizozemsku nebo Skandinávii.

„V některých státech je klinicko-farmakologická tradice v neonatologii a pediatrii mnohem delší, než je tomu u nás – například ve Spojeném království, Belgii, Nizozemsku nebo Skandinávii. Tyto země klinickou farmakologií praktikují již několik desítek let a jejím základem je propojení odborníků s národními regulačními orgány, jakým je v České republice SÚKL, nebo nadnárodními orgány (EMA, FDA),“ říká dr. Pokorná a jako konkrétní příklad takovéto spolupráce uvádí databáze léčiv pro dětskou populaci. „V České republice jsme tuto příležitost dostali v podobě finanční podpory grantu komercializace v letošním roce. Začínáme tvořit databázi základních léčiv používaných u dětí v ČR – nejprve se budeme zabývat nejvíce

používanými léčivy, tj. léčivy proti horečce a bolesti paralenem a ibuprofenem,“ dodává doktorka Pokorná, jejíž tým navázal během akademického pobytu mobility na Univerzitě Karlovska ve Stockholmu v roce 2020 také spolupráci s pediatry, farmaceuty a farmakology ze Švédska, kteří vytvořili databázi s názvem E-Ped. Databáze v ČR bude uživatelsky přívětivá, obsahovat informace o konkrétních léčivech používaných v ČR, návod, jak je použít, dávkování a upozorňovat na možné nežádoucí účinky u dětí.

Bezpečná a účinná farmakologická léčba dětí

O propojení se snaží také iniciativa sdružující celoevropskou síť klinických center v konsorciu conect4children (C4C). Má usnadnit vývoj nových léčiv a léčebných metod pro dětskou populaci. V České republice je koordinačním centrem právě Farmakologický ústav I. LF UK a VFN spolu s Klinikou pediatrie a dědičných poruch metabolismu I. LF UK a VFN. Jednou z aktivit českého centra C4C bylo například dotazníkové šetření ve spolupráci s praktickými lékaři pro děti a dorost. Studie zjišťovala aktuální stav užívání protikřečových léčiv u českých dětí do tří let věku. „Připravujeme také edukační materiál o dávkování léčiv, například paracetamolu, určený pediatrům i rodičům. Je velmi důležité, aby rodiče měli u takto široce užívaných léků k dispozici dostatek přehledných, vědecky podložených, a přitom laicky srozumitelných informací,“ zdůrazňuje dr. Pokorná s tím, že obdobný materiál vzniká i pro informaci o správném užívání dalších léků používaných v dětské populaci. Do této aktivity se významně zapojili studenti I. LF UK.

mal

Na čem by mělo vedení fakulty v nadcházejícím akademickém roce zapracovat?

Názory?
Zkušenosti?
Fakta či domněnky?
Zajímá nás vše!

Tereza Bergová, 3. ročník VL, lektorka Anatomického ústavu 1. LF UK

Když to vztáhnou k anatomii, tak by bylo možná fajn, aby bakaláři měli trochu větší hodinovou dotaci na anatomii, protože během dvouhodinovky jednou za 14 dní se to úplně nedá stihnout. Stejně tak porodní asistentky by mohly mít zkrácené pitevně. Kvůli testům, které píšou každý týden, nestíhají projít preparáty v dostatečném rozsahu, což je podle mě velká škoda.

Taky by bylo moc fajn, kdyby se psychologie a psychoterapie ve třetáku vyučovala více v prostředí pacientů. Týdenní blok, co jsme měli, dal nejen mně, ale celému kruhu hodně a získali jsme i jiný pohled na celý obor jako takový.

Kateřina Špačková, 3. ročník VL

Nejvíce na sjednocení obsahu výuky jednotlivých předmětů a zajištění jeho dodržování. Aby nevznikalo to, že některé kruhy na výuce nic nedělají a nic se nedozví, a někdo má naopak výuku dobrou. A to samé i pro klinické předměty – aby v nemocnicích věděli a měli regulované, co se má probírat.

prof. Libor Vítěk, Ústav lékařské biochemie laboratorní diagnostiky 1. LF UK

Iniciovat diskuzi nad strategií výuky na fakultě – od memorování k syntetickému myšlení.

Madla Zocherová, 4. ročník VL

Uvítala bych, kdyby vedení zapracovalo na modernizaci výuky. Na západních univerzitách jsou přednášky v online prostředí běžnou součástí, v prezenční formě preferují investovat čas do praktické výuky, která je skutečně nenahraditelná. Dále bych se zaměřila na pedagogické vzdělávání vyučujících. Být dobrým učitelem není samozřejmost a bylo by vhodné, aby si každý vyučující uměl odpovědět na otázku, co dává čas strávený s ním studentům navíc, než když si přečtou odpovídající kapitolu v učebnici.

Sebastian Rubeš, 2. ročník VL

Vedení fakulty by mělo vylepšit prostory pro studenty. Tím nemyslím jenom prostor pro odložení věcí, ale i místo, kde by mohli trávit čas mezi výukou.

prof. Michal Kršek, přednosta III. interní kliniky – kliniky endokrinologie a metabolismu 1. LF UK a VFN

1. LF UK má podle mého přesvědčení nejvyšší pedagogické zázemí, ale neměli bychom se spokojit se současným stavem. Fakultu je třeba nadále reformovat, výuku zkvalitňovat a přizpůsobovat současným potřebám tak, abychom i nadále byli schopni kvalitu udržet. Myslím, že by byla vhodná již úprava přijímacího řízení. Kromě snížení počtu přijímaných bez přijímacích zkoušek by se samotné přijímací řízení mohlo skládat z písemné části z jednotlivých předmětů. Ti, kteří by splnili definované kritérium, by postoupili ke strukturovanému pohovoru. Tím by bylo možné posoudit i motivaci studenta, jeho logické myšlení, a případně některé další vlastnosti potřebné pro studium medicíny. V preklinických předmětech bych upřednostňoval více praktické zaměření na to, co budou studenti v klinických předmětech potřebovat, kladl více důrazu na logické myšlení studentů a práci s fakty. Do výuky je také potřeba zařadit i základy vědecké práce, formulace hypotéz, psaní článků, žádosti o granty atp. Tak bychom vychovali lékaře schopné lépe propojovat nabyté znalosti a souvislosti a rozlišovat příčiny od důsledků atp. V této oblasti se při zkoušení studentů nejen vyšších ročníků, ale bohužel i u některých lékařů při atestačních zkouškách setkáváme s řadou problémů. V klinických ročnících by kvalitě prospělo více výuky u lůžka v menších skupinách studentů a s důrazem na práci s pacientem.

...a co si myslíte vy?

Nejlépe hodnocení vyučující na 1. LF UK

Nejlepší vyučující na 1. LF UK, kteří byli od studentů hodnoceni známkou do 1,05, převzali v Akademickém klubu 1. LF UK ocenění z rukou vedení fakulty (zleva Antonín Šípek, Romana Mihalová, Jiří Beneš, Lucie Stollinová Šromová, Michaela Nováková, Karel Černý, Květoslav Červený, Ondřej Kodet a Jakub Žytek). Foto: Veronika Vachule Nehasilová

Hodnocení výuky v SIS přineslo jako každoročně také informaci o nejlépe hodnocených vyučujících. Děkan prof. Martin Vokurka spolu s proděkanou pro studium a všeobecné lékařství doc. Andreou Burgetovou a členem kolegia MUDr. Martinem Vejražkou, který má hodnocení výuky na 1. LF UK na starosti, předali těm nejlepším diplomy spolu s peněžitou odměnou za skvělý pedagogický výkon v před-

Ohodnoťte výuku i vy!
Všichni máme možnost se vyjádřit. Hodnocení v SIS je otevřeno do 30. září.

chozím akademickém roce. „Ocenili jsme učitelky a učitele, kteří od studentů dostali známku do 1,05 včetně, přičemž byli hodnoceni minimálně 15 studenty. Tradičně mezi nimi převážují učitelé nižších ročníků, ale dostává se mezi ně i několik výtečných kliniků,“ uvedl asistent Vejražka při předání cena upozornil, že hodnocení učitelů na 1. LF UK je stále lepší. Zároveň připomenul nutné technické změny, které do budoucna hodnocení v SIS ještě usnadní. Do hlasování a hodnocení pro tento akademický rok se lze stále zapojit, a to do 30. září 2022. Neváhejte proto ohodnotit předměty i vyučující také vy!

Nejlépe hodnocení vyučující na 1. LF UK roku 2021	Průměrné hodnocení
MUDr. Květoslav Červený, Anatomický ústav 1. LF UK	1,00
doc. MUDr. Jiří Klempíř, Ph.D., Neurologická klinika 1. LF UK a VFN	1,00
doc. Mgr. Karel Černý, Ph.D., Ústav dějin lékařství a cizích jazyků 1. LF UK	1,00
Mgr. Jan Hříbal, Ústav dějin lékařství a cizích jazyků 1. LF UK	1,00
Mgr. Jakub Žytek, M.Phil., Ph.D., Ústav dějin lékařství a cizích jazyků 1. LF UK	1,00
MUDr. Jiří Beneš, Ph.D., Radiodiagnostická klinika 1. LF UK a VFN	1,02
MUDr. Romana Mihalová, Ústav biologie a lékařské genetiky 1. LF UK a VFN	1,02
RNDr. Jan Novák, Ústav imunologie a mikrobiologie 1. LF UK a VFN	1,03
MUDr. Antonín Šípek, Ph.D., Ústav biologie a lékařské genetiky 1. LF UK a VFN	1,04
Mgr. Michaela Nováková, Ústav imunologie a mikrobiologie 1. LF UK a VFN	1,04
MUDr. Ondřej Kodet, Ph.D., Dermatovenerologická klinika 1. LF UK a VFN	1,05
Mgr. Lucie Stollinová Šromová Ph.D., Ústav biochemie a experimentální onkologie 1. LF UK	1,05
MUDr. Lenka Fialová, CSc., Ústav lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky 1. LF UK a VFN	1,05

Pozn.: Červeně jsou vyznačeni vyučující, kteří byli mezi nejlépe hodnocenými i v předchozím roce.

Čím více odpovědí máme, tím více nových otázek se objeví

Purkyňův ústav opět ožil vědeckým ruchem. Mladí badatelé v biomedicíně měli na letošní Studentské vědecké konferenci po dvou letech možnost prezentovat svoje práce opět „naživo“ a před přítomným publikem. Znovu si mohli vyzkoušet, jaké to je, předstoupit před kolegy, své školitele a další učitele a co nejlépe popsat své postupy a výsledky. Vědecké snahy a výkony pečlivě hodnotily komise složené z učitelů a vědců 1. LF UK.

A my jsme vítězům položili následující otázky:

1. Co vás na vědě baví?
2. Prezentovat svou práci před kolegy a učiteli je poměrně náročné, co jste si z letošní SVK s ohledem na prezentaci vědy odnesl/a?
3. Sledujete nějakou vědeckou osobnost a její práci?
4. V čem byla vaše práce náročná? A co vás vždy znovu přiměje v ní pokračovat?
5. Budete nyní na své téma navazovat, nebo zvažujete posun do jiné oblasti?

Mgr. Michaela Příbíková, 1. LF UK

1. místo v kategorii postgraduální přednáška za práci:

CMTM4 is a subunit of the IL-17 receptor mediating autoimmune pathology

1. Na vědě se mi nejvíce líbí, že máme možnost jako první objevit něco úplně nového. Je skvělý pocit, když objasníme některé náročné otázky. Čím více odpovědí máme, tím více nových otázek se objeví, takže je to nekončící koloběh bádání a objevování. Člověk se ve vědě rozhodně nikdy nenudí.

2. Rozhodně je to pro mě další skvělá zkušenost s prezentováním před větším publikem. Příležitost prezentovat a následně diskutovat naše data s kolegy a lektory je vždy velmi cenná. Zároveň je skvělé dostávat zajímavé dotazy k tématu a vidět zájem ze strany posluchačů, pohybujících se ve vědecké sféře.

3. Celkově se snažím sledovat nová zajímavá témata ve vědě, ať už mému oboru blízká, nebo mimo obor. Zároveň jsem měla to štěstí, že se již od bakalářského studia pohybuji mezi význam-

nými českými vědci z Ústavu molekulární genetiky AV ČR a Biocevu, takže mám možnost sledovat jejich práci zblízka.

4. Nejnáročnější jsou vždy začátky na novém projektu. Člověk se musí zorientovat v tématu, nastudovat literaturu, naplánovat si experimenty. Tyto aktivity jsou velice náročné a mají vliv na následující fáze výzkumu. Je tedy důležité je nepodcenit a věnovat jim odpovídající čas. Samozřejmě velmi náročné jsou chvíle, kdy experimenty po několika úspěšných opakováních přestanou fungovat. Nicméně, když do sebe začnou jednotlivé dílky zapadat a podaří se nám potvrdit naše hypotézy, je to opravdu skvělá motivace pro další výzkum. S každým dalším projektem tak roste chuť pokračovat dále a využívat nové zkušenosti.

5. Téma, které jsem prezentovala na SVK, už je téměř uzavřené a bude velmi brzy publikované. Nicméně i v dalším projektu, kterému se nyní věnuji, se snažím objasnit mechanismy, jakým způsobem komunikace mezi imunitními buňkami reguluje imunitní odpovědi proti patogenům a toleranci k vlastním tkáním. V této oblasti jsou prakticky neomezené cesty, kterými se lze vydat k dalším novým objevům.

Panshul Mehta, 1. LF UK

1. místo v kategorii pregraduální přednáška za práci:

In vitro effects of naturally occurring polyphenolic CO releasing molecules

1. What do you enjoy about science?

I enjoy the inquisitive nature of science. Like the question about

J.E.
PURKYNĚ
1787
1869

Vítězové konference (zleva): Bc. Jana Vepřková,
Mgr. Soňa Galušková, Panshul Mehta
a Mgr. Michaela Přibíková.
Foto: Veronika Vachule Nehasilová

1. LÉKAŘSKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY

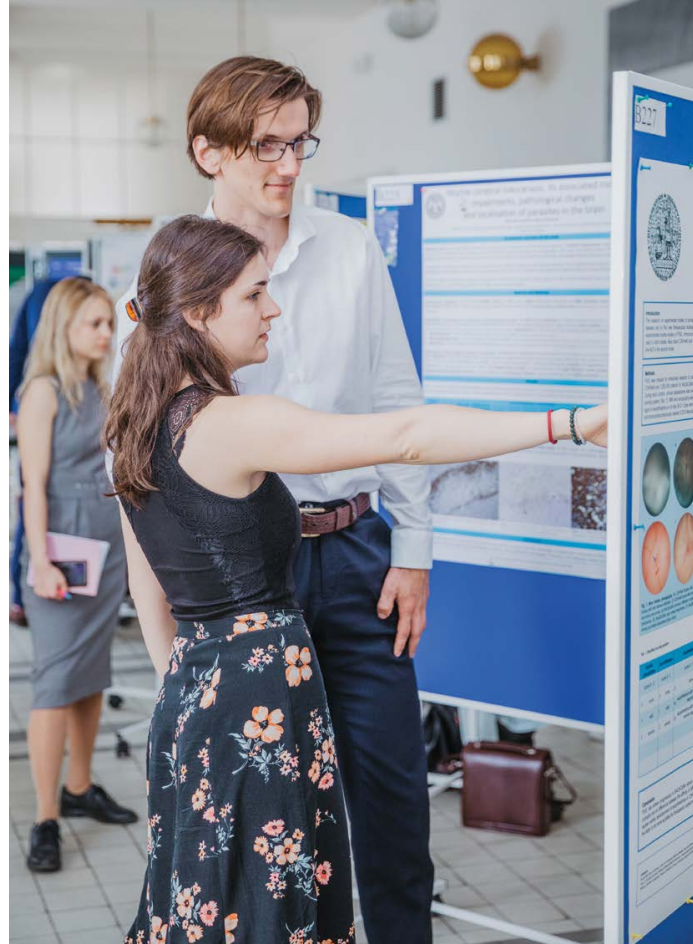
berová. Ú
with Youth,
cuni.cz

“how the apple fell from the tree?” led to the discovery of the laws of gravity. The cornerstone to the advancement of human race is science. We went from stone age to civilization because someone at some point in time asked the question “how can this be done better?”

2. Presenting your work to colleagues and teachers is quite challenging, what did you get from this year's SVK with regard to the presentation of science?

Yes, it was quite challenging. However, challenging yourself is also one of the best ways to improve. Often, over years of working on something, you lose track of the progress you have made. In preparation for the presentation I had to summarize and understand the results, which gave me clarity but also questions to solve in the future. In addition, I was able to sharpen an important life skill: communication, since being able to communicate your ideas effectively, is very important. Another benefit was to see the hard work my peers have put in, it gave me a sense of community and motivation to keep working hard on mine.

3. Do you follow any scientific personality and its work?

Our mentor and supervisor doc. MUDr. Lucie Muchová, Ph.D. She has been our anchor and keeps us updated on all relevant scientific progress. What we are doing is a continuation of her work. In addition, I read relevant PubMed articles whenever it catches my eye.

4. How difficult was your work? And what always makes you keep going?

The work we do is no doubt difficult especially when you have to balance it with other aspects of being a student. A lot of the times we have been in the lab until late evenings, finishing up long experiments that requires constant oversight. I believe the idea that “what we are doing can have an impact” and a team-work mentality keeps us going. We all have our up and downs, but we cover for each other, so the boat keeps afloat. Our mentor has instilled this work ethic in us by being supportive and always being there for us.

5. Will you now follow up on your topic, or are you considering moving to another area?

The potential of the compounds we are working on is immense and we have barely scratched the surface. I personally will continue to work on this topic for as long as I have the access to the resources. Although this does not close me off from discovering other research avenues. If something catches my interest and holds great potential, I will surely work on it.

Mgr. Soňa Galušková, 1. LF UK

1. místo v kategorii postgraduální poster za práci:

Optimization of Real-Time Quaking-Induced Conversion assay for detection of aggregated alpha-synuclein in patient cerebrospinal fluid and brain tissue.

1. Na vede ma najviac baví rozmanitosť, s ktorou sa stretávam.

Každý deň v labáku je niečím iný ako tie predošlé. Taktiež je pre mňa osobne dôležité, že stále získavam nové poznatky a vedomosti.

2. Pochopila som ako je obzvlášť náročné dokázať vysvetliť vašu prácu ľuďom, ktorí sa venujú inému odboru tak, aby to pochopili a aj si z toho niečo odniesli.

3. Sledujem niekoľko vedcov, ktorí sa venujú podobnému výskumu ako ja. Táto časť vedeckej práce je pre mňa veľmi dôležitá, keďže veda je dynamická a neustále sa mení.

4. Popravde, neberiem moju prácu ako náročnú. Samozrejme, v každom experimente alebo výskume sa nájdu nejaké prekážky alebo náročnejšie veci, ktoré treba prekonať. Ale beriem to ako neoddeliteľnú súčasť výskumu, ktorá nás núti posúvať sa ďalej. Moja práca sa zameriava na diagnostiku neurodegeneratívnych ochorení, takže už len samotný fakt, že by sa diagnostika mohla posunúť na vyššiu úroveň a tým potenciálne zlepšiť život pacientov, je pre mňa viac než dostačujúce, aby som pokračovala.

5. Áno, budem pokračovať v téme, prípadne sa ju budeme u nás v labáku snažiť rozšíriť.

Bc. Jana Vepřková, PŘF UK

1. místo v kategorii pregraduální poster za práci:

Vliv TGF beta 1 na produkci proteinů extracelulární matrix mezenchymálními buňkami v mikroprostředí glioblastomu

1. Baví mě dozvídání se nových informací. Jejich propojování, hledání jejich smyslu v kontextu dané oblasti.

Baví mě pestrost oboru, experimentů a také zajímavé možnosti v zahraničí.

2. Odnesla jsem si to, že je zbytečné se stresovat, když má člověk práci připravenou, že chyby dělají lidi stále a nikdo je veřejně neodsuzuje. Na SVK jsem cítila přívětivou atmosféru, takže mě nervozita postupně opouštěla.

3. Na Instagramu sleduji pár Ph.D. studentek ze zahraničí,

jako například @chloe.the.scientist, @thescholaridiaries a @bethology. Sleduji je hlavně kvůli motivaci a tipům k efektivnějšímu studiu a práci ve vědě.

4. Vloni byla práce náročná kvůli covidovým opatřením, zejména na nutné nepřítomnosti v laboratoři, což mi práci prodlužovalo. Také je náročné odhadnout, jak se dané primární buněčné kultury budou chovat, růst a jakou péči budou potřebovat. Občas je náročné se zorientovat v literatuře a přestat vyhledávat další články, kde by mi mohli vyvrátit, co si myslím. Vždy se ráda vracím k experimentům, protože věřím, že moje práce někdy někomu dalšímu pomůže, a mám představu, že vytvářím ten kousek, který ve skládáče informací bude dávat smysl.

5. I když by byla možnost práci dál rozvíjet, rozhodla jsem se zkusit se přestěhovat z Prahy. V tuto chvíli musím udělat posun jinam, ale u výzkumu rakoviny chci zůstat i nadále.

klu

Foto: Veronika Vachule Nebasilová

Studenti přijatí na skvělý průměr si přišli Jedničku vyzkoušet

Na 1. LF UK se 2. června sešly téměř dvě stovky uchazečů, kteří během svého středoškolského studia dosahovali skvělých výsledků a byli proto přijati ke studiu medicíny bez přijímacího řízení. Akce Jednička na zkoušku jim dala nahlédnout pod pokličku jejich budoucí výuky. Po úvodní přednášce ve velké posluchárně Anatomického ústavu, kde studenty přivítal děkan 1. LF UK prof. Martin Vokurka a přednosta ústavu doc. Ondřej Naňka, si studenti v osmi skupinách prohlédli budovy a poslouchali osmi fakultních pracovníků. Podívali se do mikroskopární Histologického ústavu, do Centra medicínských simulací při Fyziologickém ústavu, do poslucháren Ústavu všeobecného lékařství a Farmakologického ústavu, vyzkoušeli si práci v laboratořích Ústavu lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky, prohlédli si muzeum srovnávací anatomie, ve Faustáku si zkusili první pomoc a odběr žilní krve a v ÚVI si se studentkami medicíny z organizace Loono připomněli prevenci. Děkujeme nejen všem studentům 1. LF UK, kteří nově přijaté kolegy akcí provázeli, ale především všem zaměstnancům výše uvedených pracovišť za skvělou prezentaci svých oborů i fakulty!

klu

Téměř 200 studentů přijatých bez přijímacího řízení za skvělý středoškolský prospěch si ještě před prázdninami vyzkoušelo, jak na 1. LF UK probíhá výuka. Foto: Olga Bražínová

Pedagogická komise sbírá podněty studentů k výuce na Jedničce

Komise spolu se studenty jednala také o větší podporu Erasmu+, například uznáváním některých zápočtů a zkoušek. Foto: Matěj Višňa

Na konci května 2022 se sešli ročníkoví zástupci studentů se členy pedagogické komise 1. LF UK. Proděkanka pro studium a všeobecné lékařství doc. Andrea Burgetová prezentovala studentům konkrétní kroky ke zkvalitnění výuky na fakultě, které se již realizují nebo se plánují. K těm nejdůležitějším patří další rozšiřování Centra medicínských simulací (SIM centra), jež se

podílí na praktické výuce. Komise řeší také možnost přístupu studentů do nemocničního informačního systému, revize obsahové náplně a integrace humanitních předmětů v medicíně s důrazem na aspekty etiky, mezilidských vztahů a kultivace prostředí na fakultě i jinde a rozvoj komunikačních dovedností mediků. V neposlední řadě komise jedná o větší podporu stáží v rámci Erasmu+. Zde by mělo být cílem hlavně snížení bariér pro studium na zahraničních pracovištích, a to například uznáváním některých zápočtů a zkoušek.

Na druhé straně studenti a studentky představili problémy, se kterými se v jednotlivých ročnících během výuky potýkají. Diskuze kolem organizace i obsahu výuky byla velmi bohatá. „Členové pedagogické rady si velmi cení otevřené komunikace se studenty, je pro nás všechny velkým přínosem a vodítkem, kam naše úsilí směřovat. Všemi podněty se budeme zabývat a výsledky prezentovat nejpozději na dalším setkání se studenty, na které se už teď opět těšíme,“ uvedla proděkanka doc. Andrea Burgetová.

klu

Adiktologický časopis umožňuje něco předvést i mladým vědcům

Časopis Adiktologie pro preventivní a léčebnou praxi vznikl z potřeby mít a provozovat národní časopis v českém jazyce, který by se věnoval našim regionálním tématům a rozvoji oboru. Původní časopis Adiktologie, jehož první číslo vyšlo už v roce 2001 a který se od začátku pojí se jmény klíčových pracovníků dnešní Kliniky adiktologie i. LF UK a VFN, se totiž v roce 2015 pod vedením prof. Tomáše Zimy proměnil z národního časopisu na

moderní open-access mezinárodní časopis vycházející v anglickém jazyce. Proto bylo rozhodnuto iniciovat založení nového periodika. Klinika adiktologie se ujala role patrona a garanta časopisu a jeho vedoucí redaktorka dr. Hana Fidesová je jedním z významných a dlouholetých pracovníků naší kliniky. Podařilo se tak navázat na tuzemskou tradici domácího časopisu a kultivovat náš odborný prostor prostřednictvím adekvátně profilovaného periodika, reflektujícího domácí dění a zajišťujícího vazbu na dění mezinárodní. Současně ale časopis nemá žádnou skrytou agendu v podobě ambice stát se prestižním mezinárodním časopisem.

Dejte to na papír

Adiktologie pro preventivní a léčebnou praxi je specifická tím, že zde dáváme veliký důraz na studenty a studentské práce. Jednou z jeho funkcí je vlastně zajištění určitého typu „tréninkového prostoru“ pro první publikační aktivity našich studentů, kteří si tak již na úrovni pregraduálního studia většinou úspěšně vyzkouší proces recenzního řízení a začínají formovat své první akademické kroky a získávat zkušenosti. Velmi se nám to osvědčilo například v procesu identifikace talentovaných studentů a vhodných uchazečů o naše postgraduální studium. S hrdostí mohu říci, že právě tato selekce a ověření praktických dovedností studentů ještě před jejich podáním přihlášky do „postgraduálu“ přináší svá první ovoce. Studenti díky našemu časopisu prokazují svoji kompetenci a tuší, co je čeká. My zase vidíme, nejen zda k akademické práci mají pozitivní vztah, ale zda již něco převedli a dokázali „dát na papír“. To je vždy velmi cenné – domnívám se, že pro obě strany.

Michal Miousský,

přednosta Kliniky adiktologie i. LF UK a VFN

Chcete vědět, co nového vás při studiu na fakultě čeká, ale nechce se vám číst podrobné zápisy ze zasedání našeho akademického senátu? Stejně jako v předchozím akademickém roce i letos najdete novinky z fakulty v Senátovinách. Mrkněte na fakultní web www.lfi.cuni.cz, sekce *O fakultě > Vedení fakulty > Akademický senát*.

V posledních dvou měsících se konala dvě zasedání, a to 16. května a 20. června. Informace od děkana se týkaly hlavně ekonomické situace fakulty, která musí reagovat na měnící se ceny energií, rostoucí inflaci a stagnující příspěvky od státu. Děkan představil současná opatření a jejich plán do budoucna, která senát přijal společně s rozpočtem na rok 2022, a zároveň přijal usnesení, kde se doporučuje dále se ekonomickou situací intenzivně zabývat a průběžně ji vyhodnocovat. Následovalo projednání podmínek přijímacího řízení, které zůstaly bez větších změn, pouze se zrušily bonifikace za olympiády, protože ministerstvo přestalo evidovat úspěšné řešitele. Dalším bodem bylo schválení výše doktorandského stipendia. Schváleny byly také změny v navazujícím magisterském programu Ergoterapie pro dospělé, které vznikly na základě zkušeností se současným programem a mimo jiné i po konzultaci s absolventy.

Nejdůležitějším bodem pro studenty byla zpráva o studentském hodnocení výuky, která je dostupná všem v plném znění také v SIS v modulu anketa. Obsahuje rozbor hodnocení za minulý akademický rok a zároveň i odpovědi vyučujících k jednotlivým předmětům. Vedení na základě těchto výsledků bude dál tlačít na změny ve výuce. Proto bych chtěl všechny studenty poprosit, aby anketu za letošní akademický rok vyplnili. Nejlépe hodnocení vyučujících byli na zasedání odměněni. Pokračovalo projednávání změn v jednacím řádu senátu. Senát se shodl, že bude pokračovat ve vypracovávání celkové reformy, ale její definitivní schválení nechá až na povolební složení senátu. Jedinou změnou, která bude provedena už na podzim, je definice hybridního a distančního jednání senátu.

Matěj Višňa, 4. ročník VL

Účastníci DobroSIM si vyzkoušeli i zásah u dopravní nehody.
Foto: archiv organizátorů

Zážitkový kurz první pomoci poprvé v Dobronicích

Poslední dubnový víkend jsme se studenty 1. LF UK vyrazili na historicky první zážitkový kurz první pomoci do oblíbených Dobronic! Kurz DobroSIM proběhl v minulosti již dvakrát, a to vždy v prostorách Fyziologického ústavu 1. LF UK. Program byl tedy na základě zpětných vazeb od účastníků vylazený, velkou výzvou ale byla právě implementace celého kurzu do dobronického areálu.

Na víkend s námi vyrazilo celkem 94 studentů z řad mediků prvního až třetího ročníku a s nimi početný lektorský tým spolu s doktorskou supervizí, cca 40 lidí.

Po ubytování na chatkách, úvodním povídání o pravidlech pobytu a základních principech simulací se studenti rozdělili na menší skupinky, ve kterých pracovali po celý zbytek kurzu. Hned v pátek večer účastníci začali pěkně kontaktně, během bloku věnovanému přístupu k bezvědomému si navzájem zkoušeli nejen bolestivý podnět, ale i záklon hlavy. Dále si účastníci stihli sáhnout do masivně krvácející rány, zjistili, jak je náročné dlouhou dobu v kuse resuscitovat nejen dospělého, ale i dítě. Nebo si v reálné simulaci vyzkoušeli použití AED (ano, bylo tréninkové).

V sobotu měli studenti své čerstvě nabitě dovednosti možnost využít během prvních větších simulací. Trénovali a opakovali znovu přístup k bezvědomému, vyzkoušeli si zásah u dopravní nehody a ochutnali i trochu netradiční simulace zaměřené více na komunikaci a spolupráci v týmu. Studentům jsme poskytli nové poznatky a informace o první pomoci u stavů jako bolest na hrudi, cévní mozková příhoda, úraz hlavy a páteře. Vždy, po krátkém povídání, si studenti získané znalosti vyzkoušeli

v praxi. To je podle nás nejšíkvnější cesta, jak se skutečně něco naučit a být schopen to nedej bože použít i v reálné situaci. Studenty velmi oblíbený sobotní blok měl na programu „simulační fixu“, kdy v dvoučlenných skupinkách podle barev obcházel student jednotlivá stanoviště, kde na ně vždy čekal namaskovaný figurant, kterému bylo třeba pomoci. Ihned po zásahu dostali ke svému postupu zpětnou vazbu.

Neděle se nesla již ve znamení velkých simulací, kde si účastníci vyzkoušeli roli zachraňujícího, zašpinili se „krví“ jako figuranti a nebo situace pozorovali. Vždy po simulaci následovala hluboká zpětná vazba na celou situaci. Poslední a pro účastníky asi nejvíce stresující bylo stanoviště „jeden na jednoho“. Zde byl každý student sám za sebe a musel se spolehnout jen na své dovednosti. Účastníci se s tím poprali statečně a zvládli to skvěle!

Studenti si i přes velmi náročný víkendový program – během kterého jsme vstávali na snídani již kolem sedmé hodiny, abychom mohli v osm hodin odstartovat první simulace – stihli užít i pohodovou atmosféru večerních Dobronic. Nechyběla hudba a dokonce ani disco koule! Dodnes jsme neodhalili, kde se na kurzu objevila.

Závěrem bych rád poděkoval Centru medicínských simulací ve Fyziologickém ústavu 1. LF UK a jmenovitě Mikuláši Mlčkoví. Bez tohoto zázemí by akce nemohla proběhnout. Dále musím poděkovat vedení fakulty, že podobné projekty podporuje. A nejvíce samotným lektorům, na kterých průběh celého kurzu stojí a padá, jste báječní! Těšíme se na nové účastníky příští akademický rok!

Dominik Hladík, Fyziologický ústav 1. LF UK

WALSS neboli víkend plný simulační medicíny

S nápadem vytvořit simulační víkend přišla před pěti lety parta studentů, kterým na fakultě chyběla výuka urgentních stavů. Láska k urgentní medicíně žádného z těchto dnes již doktorů neopustila, ba naopak. A díky tomu nás letos čeká již čtvrtý ročník této skvělé akce, kterou pořádá tým URGENTIS.

Simulační kurz je určený především studentům všeobecného lékařství ze čtvrtých ročníků. A na co se můžete těšit? Na vlastní kůži si vyzkoušíte, jak zajistit dýchací cesty, práci s defibrilátorem i zajištění polytraumatického pacienta. Část víkendu bude věnována také akutním situacím, které mohou potkat každého lékaře v praxi. Doufáme, že vám dokážeme předat praktické a užitečné informace, které vám v budoucnu pomůžou ve výkonu lékařské profese.

Přihlásit se můžete přes QR kód, který zde vidíte a najdete ho i všude po fakultě.

Těšíme se na vás!

Tým URGENTIS

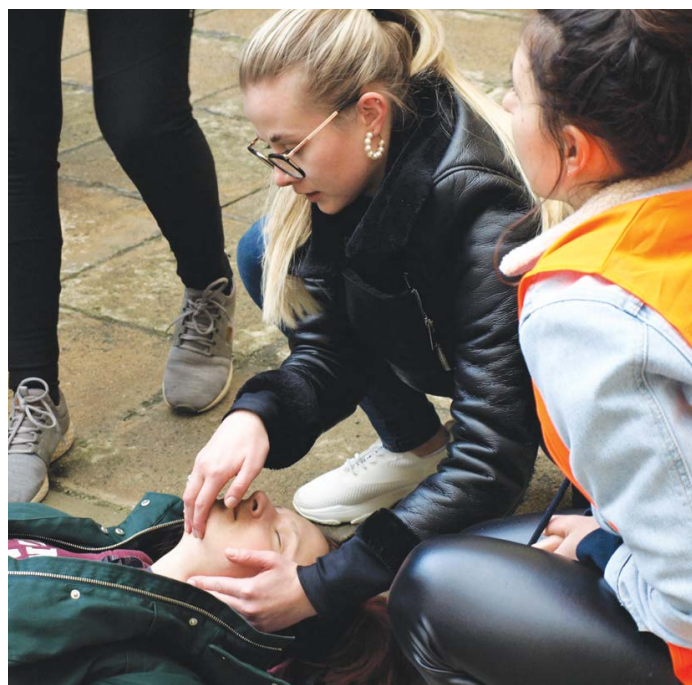

Foto: archiv týmu URGENTIS

Ergoterapeuti na pikniku pomohli dobré věci

Členky spolku SPOT Prague představily zájemcům různé ergoterapeutické pomůcky Foto: SPOT Prague

Dne 26. května letošního roku se po dvouleté odmlce konal tradiční studentský piknik v Psychiatrické zahradě. Akce byla věnovaná nadaci Krása pomoci, která pomáhá seniorům, a výtežek putoval právě tam. Součástí programu bylo několik studentských kapel, promítání filmu Jednotka intenzivního života a spousta různých dobrot, které připravily studentské spolky. Návštěvníci si je mohli zakoupit a pomoci tak dobré věci.

Akce se zúčastnil i náš ergoterapeutický spolek. SPOT Prague se snažil studentům, vyučujícím i široké veřejnosti představit obor ergoterapie a aktivně je zapojit do připravených aktivit. Lidé si mohli vyzkoušet různé ergoterapeutické pomůcky, například obléknout si ponožky ručníkem či navlékačem ponožek nebo si podat bonbón pomoci podavače předmětů. Největší zájem však byl o čichovou „poznávačku“, kde si mohli účastníci akce vyzkoušet identifikaci různých čichových podnětů a poznat tak jeden ze způsobů rehabilitace. Některé z nich nebylo vůbec jednoduché identifikovat. Akce byla velmi příjemná a věříme, že si ji všichni pořádně užili!

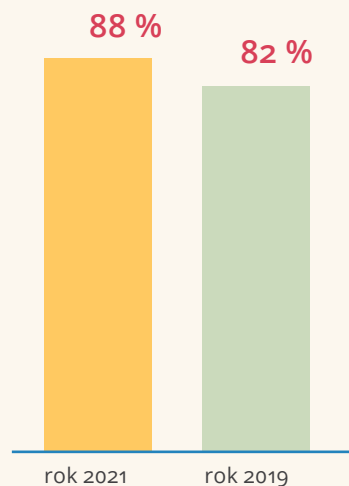
*Šárka Strubinská,
SPOT Prague*

KAM MÍŘÍ NAŠI ABSOLVENTI?

MAJÍ V PLÁNU ZŮSTAT V ČESKÉ REPUBLICĚ?

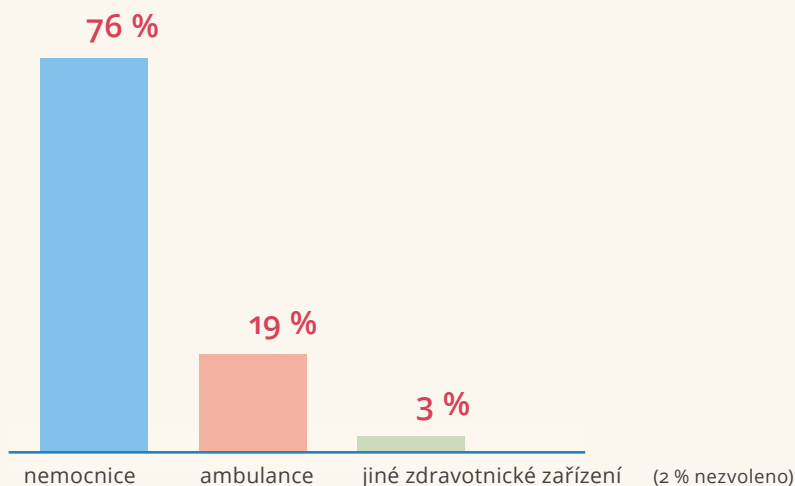
Z výzkumu HCI mezi českými studenty na českých lékařských fakultách vyplynulo, že oproti předchozím letům vzrostl počet těch, kteří chtějí po skončení studia zůstat v České republice. Mezi zeměmi, kam naši studenti případně odchází, stále vedou Německo a Rakousko.

Budete chtít po ukončení studia pracovat v tuzemském zdravotnictví?

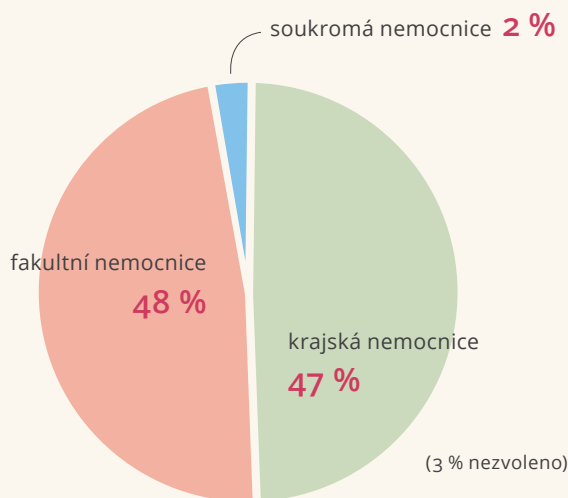

Ano, chci pracovat v České republice.

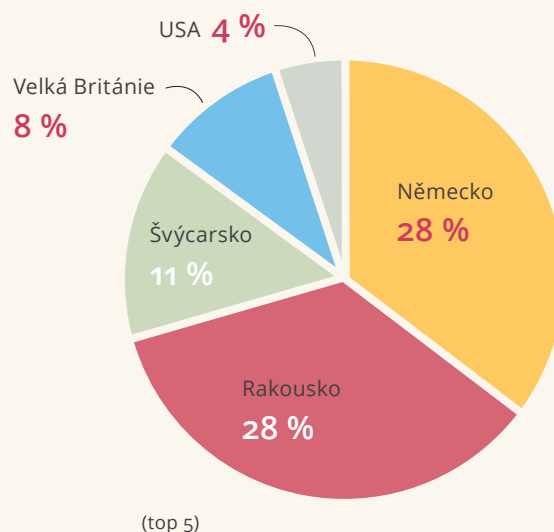
V případě, že po ukončení studia plánujete vykonávat lékařskou profesi v tuzemském zdravotnictví, upřesněte typ zařízení.

Do jakého typu nemocnice chcete jít pracovat?

V případě, že chcete pracovat v zahraničí, do jaké země?

zdroj: Health Care Institute (HCI)

ChildTalks+ podporuje děti rodičů s duševním onemocněním

1. LF UK ve spolupráci s partnery přináší do České republiky zahraniční metodiku ChildTalks+, která podporuje duševní zdraví dětí, jejichž rodiče sami trpí nějakou duševní nemocí.

Podle současných výzkumů žije v rodinách, kde má jeden nebo oba rodiče diagnostikované duševní onemocnění, zhruba každé šesté dítě. Tyto děti často v tichosti trpí emoční nestabilitou svých rodičů, stigmatem jejich psychiatrické diagnózy a společenskou izolací rodiny. Studie ukazují úzkou souvislost mezi duševním onemocněním rodičů a zvýšeným výskytem psychologických obtíží u jejich dětí. Udávána je nižší školní úspěšnost, rizikové chování, zvýšené riziko závislosti na psychoaktivních látkách, nižší socioekonomický statut. Jedná se tedy o vysoce rizikovou skupinu dětí, které nebyla v českém prostředí dosud systematicky věnována pozornost.

ChildTalks+ je preventivní a edukativní metodika, jejímž cílem je předejít rozvoji psychopatologie u těchto dětí, adekvátně k jejich věku je informovat o duševním onemocnění jejich rodičů, poskytnout emoční a sociální podporu a rodinám doporučit další odbornou péči. ChildTalks+, které bylo vyvinuto v roce 2008 v Holandsku, obsahuje čtyři strukturovaná sezení s terapeutem.

Prostřednictvím zdravotnických, sociálních a školských zařízení nabízíme účast v projektu 80 rodinám z ČR s dětmi ve věku 6–18 let, ve kterých jeden nebo oba rodiče trpí jakýmkoli duševním onemocněním. Specializace partnerů české neziskové organizace E-clinic a islandské ADHD Association nám umožňuje další rozvoj metodiky a přizpůsobení specifickým okruhům obtíží poruch příjmu potravy a ADHD v dospělosti. S metodikou mohou pracovat zdravotní sestry, psychiatři, psychologové, adiktologové, speciální pedagogové či sociální pracovníci.

Rodiny i terapeuti hodnotí metodiku kladně

V srpnu 2021 autorka metodiky Dr. Karin van Doesum proškolila 15 českých terapeutů. Pět z nich se aktivně zapojilo již do pilotní vlny terapií. Jejich zkušenosti z práce s pěti rodinami

a zpětná vazba od zúčastněných rodin nám pomáhají přizpůsobit metodické materiály, trénink i supervize a motivovat k účasti další duševně nemocné rodiče.

Všech pět rodin, které se k účasti v pilotní vlně rozhodly, hodnotilo ChildTalks+ velmi pozitivně. Děti nejčastěji uváděly, že jim pomohlo být vyslechnuti nestranným terapeutem. Mohly tak vyjádřit, co potřebují, a získaly lepší představu, jak se cítí a co potřebují jejich rodiče.

Ti uváděli, že jim ChildTalks+ velmi usnadnilo s dětmi o jejich duševním onemocněním mluvit, podpořilo vzájemné porozumění a přineslo jim úlevu. V průběhu programu si uvědomili, že jejich nemoc ovlivňuje děti a má dopad na celou rodinu v daleko větší míře, než předpokládali.

ChildTalks+ hodnotili pozitivně i terapeuti, obtížné a časově náročné pro ně však bylo motivovat rodiny k účasti, často kvůli nesouhlasu druhého rodiče. U rodin, které se do programu zapojily, jim však právě zapojení rodiny usnadnilo spolupráci s klientem i při další terapii jeho onemocnění. Považovali by za přínosné poskytovat ChildTalks+ jako standardní službu i po skončení projektu.

V květnu na děkanátu 1. LF UK proběhl trénink nových terapeutů, kteří budou následně pracovat s rodinami svých klientů. Dlouhodobý přínos pro rodiny vyhodnotíme pomocí výzkumné studie navržené na základě výzkumu The Arctic University of Norway. Všechny informace naleznete na www.childtalks.cz.

Foto: childtalks.cz

Jana Gricová, Psychiatrická klinika 1. LF UK a VFN

Kambodžské maminky mají u sebe vždy přichystané nůžky, aby mohly odstříhnout zlé demony.
Foto: archiv prof. Antonína Pařízky

České perinatologické ruce letí do Kambodže

Na začátku letošního roku se vydal prof. Antonín Pařízek, MUDr. Jan Páda a porodní asistentka Bc. Alžběta Němcová z Gynekologicko-porodnické kliniky I. LF UK a VFN spolu s IT specialistou Bc. Michalem Krskem do Kambodže v rámci bilaterální spolupráce mezi českou a kambodžskou vládou prostřednictvím České rozvojové agentury. Zdravotnická a vůbec rozvojová pomoc v Kambodži z naší země má už mnohaletou tradici a v minulosti se jí zúčastnili také další lékaři z Gynekologicko-porodnické kliniky. Realizátorem aktuální mise České ruce letí do Kambodže byl nadační fond Vita et Futura. Dlouhodobým cílem českých aktivit je snížit v Kambodži mateřskou a perinatální mortalitu a úmrtnost dětí do pěti let jejich života.

Čtyřčlenný tým odletěl do Phnompenhu v době covidové vlny a bohužel hned po příjezdu ztratil jednoho ze svých členů, když Janu Pádovi vyšel na letišti pozitivní test na koronavirus. Doktor Páda putoval do karantény a zbylí členové týmu tak museli přeorganizovat rozdělení svých úkolů. „Jinými slovy švihák lůžek ležel v hotelu a my jsme museli převzít jeho práci,“ okomentoval s nadsázkou prof. Pařízek počáteční nešťastnou zápletku během květnového semináře, kde cestu do Kambodže prezentoval svým kolegům z kliniky.

Na začátku pracovní cesty čekalo účastníky jednání u kulatého stolu, kde svůj projekt představili svým kolegům z Německa, Jižní Koreje a zástupcům Světové zdravotnické organizace a také

řediteli Národní pediatrické nemocnice v Phnompenhu, která je dlouhodobě pracovištěm spolupracujícím s Českou rozvojovou agenturou. Následující den pak členové českého týmu spolu s českým velvyslancem Martinem Vávrou v Kambodži představili svůj projekt kambodžskému ministrovi zdravotnictví. Po úvodních schůzkách již nastaly pracovní dny. „Během 14 dnů naší mise v Kambodži nás zajímalo všechno – jak v této zemi perinatologie funguje a jaké jsou zde perinatologické podmínky, jaké mají zdravotnická zařízení vybavení, jakým způsobem zde zdravotníci vedou porody – všechno jsme pečlivě sledovali a probírali,“ vzpomíná prof. Pařízek s tím, že nejprve si tým prohlédl právě Národní pediatrickou nemocnici, kam je projekt rozvojové pomoci nejvíce směřován.

V nemocnici je dobře vybavené neonatologické oddělení, o což se v nedávné minulosti zasloužila česká rozvojová pomoc. Podle slov Antonína Pařízky se všude na přístrojích zde, ale i v jiných zdravotnických zařízeních objevují symboly České rozvojové agentury, popřípadě Charity ČR.

Nyní tato nemocnice postavila první perinatologické centrum v Kambodži, čtyřpatrovou budovu, kde bude sídlit jak porodnice, tak neonatologie, a která by měla být rovněž vybavena v rámci české rozvojové spolupráce.

V následujících dnech navštívil český tým další zdravotnická zařízení, z čehož vyplynulo poznání o velkých rozdílech mezi městem a venkovem, respektive různými stupni zdravotnických

zařízení. „Procházeli jsme všechny úrovně státního zdravotnictví, které jsou v Kambodži čtyři. Na jedné straně jsme viděli spolehlivě fungující porodnici v metropoli, ale už v krajské nemocnici bylo všechno velmi spartánské,“ přibližuje prof. Pařízek a dodává, že nedostatky se týkaly vybavení, servisu, hygieny nebo i podmínek pro rodičky a jejich blízké. „Například nástroje pro život ohrožující situace, jako jsou porodnické kleště, neznají, respektive nevlastní, funkční vakuové extraktory jim také chybí, ‚sterilizuje‘ se vodou. O kardiotokografech nebo intenzivní péči se personálu ani nesní. Administrativa probíhá ručně, počítačů mají poskrovnu a záznamy se zřejmě často dělají ex post pro formu. Pro rodičky je k dispozici jenom postel, jídlo musí nakoupit otec.“

Podle aktuálních údajů WHO se mateřská mortalita v Kambodži pohybuje okolo 170 na 100 tisíc narozených dětí (v ČR máme mateřskou mortalitu okolo 10/100 000). Zjištění českých zdravotníků však napovídají něco jiného. „V krajské nemocnici, kterou jsme navštívili a která už byla na kambodžské státní poměry pokroková, odvedli za rok 2 000 porodů, při nichž zemřelo šest žen, většinou na vykrvácení. Každý si pak výpočet udělá sám,“ soudí prof. Pařízek.

Děti se navíc v Kambodži rodí i na místech, kde není operační sál. Platí to už o některých oblastních nemocnicích a o všech lokálních zdravotních zařízeních, které disponují pouze střešinou nad hlavou. V zemi navíc nefunguje transportní systém,

pacientky nebo jejich novorozené děti se standardně převáží tuktukem, tj. trochu rozměrnější trojkolkou. „Nemovití občané rodí v zařízeních, kde vůbec není doktor, ale pouze porodní asistentka, a není možné tam provést chirurgickou intervenci. Nemůžeme se tedy divit, že v zemi existuje tak vysoká mateřská a neonatální mortalita,“ konstatuje Antonín Pařízek a dodává: „Každému, kdo u nás láskyplně volá po přirozeném porodu bez tlumení porodní bolesti, bez preventivních opatření, bez instrumentálních porodů, bez císařských řezů nebo bez ‚toxického‘ lékaře, bych doporučoval, aby se zvedl, koupil si letenku a letěl se podívat, jak to také může vypadat. V rozvojové zemi, jakou je Kambodža, si člověk uvědomí, proč patří Česká republika mezi nejbezpečnější země pro porod člověka.“

Rozvojová spolupráce mezi Českou republikou a Kambodžou bude pokračovat. Čeští zdravotníci z oblasti perinatologie v zemi působí dlouhodobě. V současnosti dokončuje svůj tříměsíční pobyt v Phnompenhu MUDr. Radek Čábel z Gynekologicko-porodnické kliniky 1. LF UK a VFN a právě jej střídá MUDr. Katarína Slabá. Lékaři z České republiky se zde střídají každé tři měsíce. O práci v Kambodži je u nás velký zájem. Podle slov Antonína Pařízka si Kambodžané pomoci velmi váží. „Lidé jsou v Kambodži obecně velmi milí a přátelští a panuje tam příjemná atmosféra se snahou zavádět nové postupy pro zajištění větší bezpečnosti pro matku a dítě,“ uzavírá prof. Pařízek.

mal

Vyhrát za univerzitu je fakt dobrý pocit

Vítězství na univerzitních osmách bylo parádní, protože jsme tím nejen obhájili loňské vítězství UK, ale zároveň jsme si i vybojovali místo na mistrovství Evropy univerzit v Istanbulu. Foto: archiv Víta Baldinuse

Sportovní vrchol přichází u veslařů později než u některých jiných sportů, přesto má čerstvě dvacetiletý student prvního ročníku všeobecného lékařství na 1. LF UK na kontě řadu

úspěchů. Vít Baldinus s veslováním začínal v Děčíně v osmi letech a v současnosti působí ve VK Slavia Praha. Mezi své největší úspěchy řadí i vítězství na univerzitních osmách z jara letošního roku.

Letos jste už slavil několik úspěchů s osmiveslicí – vítězství na univerzitní osmě, 4. místo na Světovém poháru v Poznani, vítězství na pražských primátorskách, 2. místo na mistrovství ČR v Račicích. Jak hodnotíte dosavadní sezonu?

Těch úspěchů bylo tento rok spousta. Vítězství na univerzitních osmách bylo parádní, protože jsme tím nejen obhájili loňské vítězství UK, ale zároveň jsme si i vybojovali místo na univerzitní mistrovství Evropy v Istanbulu. Světový pohár pro mě znamenal úplně novou zkušenost, protože jsem se poprvé dostal

na tu „velkou scénu“ mezi opravdové dospělé profíky. Jeli jsme tam spíš proto, abychom si vyzkoušeli, jak nám to vůbec půjde, a myslím že na to, jak krátce jsme v dané sestavě seděli, nám to vyšlo vcelku dobře.

Pražské primátorky byl další skvělý a nový zážitek. Poskládali jsme v klubu skvělou partu a obhájili loňské vítězství (tam jsem však neseděl). Samozřejmě jsme na mistrovství České republiky chtěli první místo, ale kluci z Dukly jsou ostřílení mazáci a myslím, že jsme podali naše maximum. Rozhodně letošní sezónu hodnotím kladně z hlediska úspěchů, ale první mezinárodní závod, na kterém opravdu záleží – mistrovství světa, nás čeká teď v červenci. Až tam se uvidí, jestli jsme se dostatečně připravili.

Představme si tempo jako mrtvý tah. První jdou nohy se zpevněným tělem, pak tělo a pak ruce – velice zjednodušeně. Každé tempo zahrnuje hromadu maličkostí, které nás mohou stát rychlost, a veslař takových temp musí udělat 30–40 za minutu.

Kterého svého výsledku si ceníte nejvíce a proč?

Rozhodně mám největší radost z pražských primátorek a univerzitních osem. Přece jen vyhrát za klub a univerzitu je fakt dobrý pocit.

Pražské primátorky jsou specifické z několika důvodů – stáří závodu, zatačka u Vyšehradu, městské prostředí se spoustou třeba i laických diváků. Jak se vám závod a jeho atmosféra líbí?

Upřímně, já jakožto závodník se plně koncentruju pouze na závod a tu atmosféru si až tolik neužiju. Z dob, kdy jsem na se primátorek účastnil jako divák, si však pamatuju, že primátorky bývají zábavné, dobře moderované a připravené i pro ty laiky, co toho o veslování moc neví.

Specializujete se tedy na osmiveslici, nebo máte ještě nějaké další oblíbené disciplíny?

V reprezentaci je to tak, že vás přidělí do určité posádky podle toho, jak si trenéři myslí, že tam zapadnete. Já už od juniorů vesluji nepárově, a tedy vždy skončím buď v osmě nebo nepárově

čtyřce. Mojí nejoblíbenější disciplínou je non-cox – nepárová čtyřka bez kormidelníka, kterou jsem jel loni na mistrovství světa do 23 let a mistrovství Evropy. Avšak osma má také spoustu věcí do sebe. Při jarní přípravě jsem jezdil hodně i na skifu.

Primátorky bývají zábavné, dobře moderované a připravené i pro laiky, co toho o veslování moc neví. Foto: archiv Víta Baldinuse

Jaké máte ve sportu cíle? Budete se snažit například kvalifikovat na olympiádu v roce 2024 v Paříži? Hádám, že vrchol u veslařů podobně jako u cyklistů přichází později než třeba u fotbalistů.

Určitě by to bylo fajn se kvalifikovat, avšak v mém věku by to bylo vcelku atypické. Jak říkáte, zlatá léta přicházejí až později, viz Ondřej Synek. Navíc se hodlám orientovat spíše na menší závody kvůli studiu. Doufám, že budu moct zkombinovat studium se sportem co nejdéle. Dále bych se chtěl věnovat nepárovému veslování a hlavně té osmě.

Veslařská technika není jen tak. Mnozí se možná domnívají, že jde především o práci rukou, popřípadě zádového svalstva. Můžete z „biomechanického hlediska“ takový jeden veslařský zátah přiblížit?

Hlavní síla tempa je v nohách. Nohy jsou nejsilnější částí našeho těla, a tedy dává smysl, že je používáme nejvíce. Představme si tempo jako posilovací cvik mrtvý tah. První jdou nohy se zpevněným tělem, pak tělo a pak ruce – velice zjednodušeně. Každé tempo zahrnuje hromadu maličkostí, které nás mohou stát rychlost, a veslař takových temp musí udělat 30–40 za minutu.

Jakému sportu se kromě veslování věnujete?

Hodně rád běhám. Do toho také jezdím na kole, na běžkách a plavu.

mal

Blahopřejeme ke květnovým a červnovým výročím:

doc. MUDr. Kamilu Švábíkovi, Ph.D.,
z Gynekologicko-porodnické kliniky I. LF UK a VFN

doc. MUDr. Jakubu Závadovi, Ph.D.,
z Revmatologické kliniky I. LF UK a Revmatologického ústavu

prof. MUDr. Vladimíru Tesařovi, DrSc.,
přednostovi Kliniky nefrologie I. LF UK a VFN

doc. MUDr. Romanu Zazulovi, Ph.D.,
z Anesteziologicko-resuscitační kliniky I. LF UK a FTN

prof. Ing. Beátě Gavurové, Ph.D.,
z Kliniky adiktologie I. LF UK a VFN

prof. MUDr. Aloisi Martanovi, DrSc.,
přednostovi Gynekologicko-porodnické kliniky I. LF UK a VFN

prof. MUDr. Luboši Petruželkovi, CSc.,
přednostovi Onkologické kliniky I. LF UK a VFN, Onkologické kliniky I. LF UK a ÚVN, Ústavu radiační onkologie I. LF UK a FN Bulovka

prof. RNDr. MUDr. Jiřímu Benešovi, CSc.,
přednostovi Ústavu biofyziky a informatiky I. LF UK

doc. Ing. Jaroslavu Průchovi, CSc.,
z Centra pro eHealth a telemedicínu I. LF UK

VÝZNAMNÁ OCENĚNÍ

Stříbrná medaile pro prof. Pavla Klenera st.
Rektorka Univerzity Karlovy udělila prof. MUDr. Pavlu Klenerovi, DrSc., z I. interní kliniky – kliniky hematologie I. LF UK a VFN historickou medaili za mimořádné celoživotní dílo v oboru hematologie a dlouholetou vědeckou a pedagogickou činnost na UK.

Cena ministra zdravotnictví pro prof. Pavla Klenera ml.
Prof. MUDr. Pavel Klener, Ph.D., z Ústavu patologické fyziologie I. LF UK získal za projekt Nové prognostické a prediktivní ukazatele u pacientů s lymfomem z plášťových buněk při diagnóze a v průběhu léčby Cenu ministra zdravotnictví za zdravotnický výzkum a vývoj pro rok 2021.

Cena ministra zdravotnictví pro dr. Hanu Hansíkovou
Cenu ministra zdravotnictví za zdravotnický výzkum a vývoj pro rok 2021 získala také RNDr. Hana Hansíková, CSc., z Kliniky pediatrie a dědičných poruch metabolismu I. LF UK a VFN za projekt Molekulární mechanismy dědičných poruch glykosylace.

Čestné uznání ministra zdravotnictví pro doc. Michala Tomčíka
Doc. MUDr. Michal Tomčík, Ph.D., z Revmatologické kliniky I. LF UK a Revmatologického ústavu převzal Čestné uznání ministra zdravotnictví za zdravotnický výzkum a vývoj pro rok 2021 za projekt Role HSP90 (Heat Shock Protein 90) u vybraných revmatických onemocnění.

Zahradníčková cena pro prof. Davida Pokorného a kol.
Prof. MUDr. David Pokorný, CSc., z I. ortopedické kliniky I. LF UK a FN Motol a jeho autorský kolektiv získal Zahradníčkovu cenu udělovanou Českou společností pro ortopedii a traumatologii za nejlepší vědeckou práci publikovanou v Acta chirurgiae orthopaedicae et traumatologiae Čechoslovaca v předchozím roce – *Reverse Total Shoulder Arthroplasty: 14-Year Clinical Experience with 496 Performed Arthroplasties*.

Chlumského cena pro autory vedené prof. Janem Bartoníčkem
Přednosta Kliniky ortopedie I. LF UK a ÚVN prof. MUDr. Jan Bartoníček, Ph.D., doc. MUDr. Ondřej Naňka, Ph.D., přednosta Anatomického ústavu I. LF UK a doc. MUDr. Michal Tuček, Ph.D., z Kliniky ortopedie I. LF UK a ÚVN obdrželi za knihu *Zlomeniny lopatky* Chlumského cenu, která se uděluje každý rok za nejlepší monografii vydanou v ČR a zaměřenou na ortopedii a traumatologii.

Cena VFN pro mladé vědce pro dr. Michaelu Bártů
MUDr. Michaela Bártů, Ph.D., z Ústavu patologie I. LF UK a VFN získala Cenu VFN pro mladé vědce do 35 let. Ze 14 nominovaných se umístila na prvním místě.

Od zakladatelů po živou současnost. Ústav hygieny a epidemiologie slaví výročí.

V letošním roce si připomínáme 125. jubileum založení Hygienického ústavu České lékařské fakulty Ferdinando-Karlovy univerzity, který byl ve akademickém roce 1992/93 sloučen s oddělením epidemiologie v nynější Ústav hygieny a epidemiologie 1. LF UK a VFN. Jeho stěžejní aktivitou je výuka hygieny a epidemiologie zaměřená na principy a metody studia vlivu nepříznivých faktorů na zdraví populace, výskyt nemocí v populaci a faktorů determinujících jejich rozšíření a možnosti jejich prevence.

Zakladatelem ústavu ve školním roce 1897/98 byl Gustav Kabrhel, žák Maxe von Pettenkofera a Roberta Kocha, který vedl ústav do roku 1928. Jeho nástupce představují Josef Čančík (1928–1957), Miloš Kredba (1957–1965), Pavel Macúch (1965–1983), Otakar Klein (1983–1990), Vladimír Bencko (1990–2009) a Milan Tuček (2009 dosud).

Každý z přednostů ústavu svým způsobem významně ovlivnil jeho zaměření, odborný profil – podle společenských potřeb a možností příslušného období, nezřídka poznamenaného politickými zvraty. Praktickým důsledkem Kabrhelových prací o pískové filtraci z roku 1894 bylo zajištění kvalitní infiltrované pitné vody pro Prahu z oblasti Káraného. V roce 1899 byl jmenován řádným profesorem Univerzity Karlovy a v dalších letech pak celkem třikrát působil jako děkan lékařské fakulty. Profesor Čančík, třikrát v čele fakulty po roce 1945, vedl její poválečnou obnovu a na základě zkušeností získaných ve Spojených státech prosazoval široce koncipovanou hygienu jako významnou součást veřejného zdravotnictví. Profesor Kredba si byl vědom těsného spojení hygieny na vysoké škole s hygienickou službou, přesto byl v roce 1953 označen tehdejším ministrem zdravotnictví za reprezentanta zpátečnického pojetí klasické hygieny.

Těžiště zaměření profesora Macúcha, reprezentanta státu ve WHO, bylo v organizaci zdravotnictví, sociálním lékařství a hygieně venkova. Jeho nástupcem se stal docent Klein se zaměřením na ekotoxikologii a ekologii člověka (volitelný předmět Ekologie člověka je stále studenty oblíben). Profesor Bencko, vpravdě polyhistor se širokým záběrem témat a vůdčí vědecká autorita oboru u nás i na Slovensku, měl afinitu především k problematice toxických kovů (arzén, beryllium) a k hygieně ovzduší, nověji se pak věnoval epidemiologii novotvarů, vnitřnímu prostředí budov, nemocniční hygieně, odpadům a výfukovým plynům. Současný přednosta Tuček, žák profesorů Bencka a Cikrta, se po dlouholeté praxi v hygienické službě a zdravotnické službě železnice zaměřil na problematiku rtuti v životním i pracovním prostředí, hodnocení expozic faktorům prostředí a pracovnělékařských služeb.

Obor, který existuje od starověku

Hygiena a epidemiologie patří k základním lékařským oborům se zaměřením zejména na primární prevenci v ochraně zdraví populace i jedince. Patří sem i ekologické aspekty zdraví člověka získávající v současnosti stále větší popularitu. Hygiena a epidemiologie vyrůstaly od starověku z empirie, ale již déle než 100

let sdílají stejná pravidla jako ostatní přírodní vědy. V původní podobě se obor zabývá všemi faktory ovlivňujícími tělesné zdraví a duševní pohodu člověka. Z hlediska jednotlivce jde o kvalitu vody a ostatních nápojů, potravin a stravování, práci a tělesnou námahu, osobní návyky a zlozvyky a duševní zdraví. Z hlediska veřejného se okruh zájmů týká klimatických podmínek, kvality ovzduší, půdy, charakteru stavebních materiálů a uspořádání obydlí, topení, větrání, odstraňování odpadů a lékařských znalostí o výskytu a o prevenci chorob.

Hygiena a epidemiologie nejsou mrtvé

Bezprostřední sepětí hygienické teorie a praxe se zdravotním stavem obyvatelstva se v původní podobě zachovalo pouze u infekčních nemocí v samostatné epidemiologii. Její pozoruhodná cesta k dnešní neinfekční epidemiologii je dostatečně známa. Naše hygienická škola navázala na tradiční německou hygienu vyrůstající z bakteriologie a obohatila ji o experimentální hledisko, například v oblasti zajištění vyhovující kvality pitné vody (Kabrhelův index) a později o hlediska patofyziologická, která lze demonstrovat na sérii prací Teisingera, vedoucích již v polovině třicátých let k vybudování základů dnešního systému

biologických expozičních testů či biomarkerů expozice škodlivinám v pracovním prostředí.

Hygiena a epidemiologie nejsou statickým, nebo dokonce mrtvým oborem, nýbrž se stejně jako jiné biomedicínské obory rozvíjí a vstřebává pokroky ostatních biomedicínských věd. Pochopení komplexních vztahů mezi prostředím, jedincem a populací není tedy jednoduché a v časných obdobích studia lékařství je obtížné až nemožné, protože vyžaduje teoretickou i klinickou přípravu. Jakkoliv bývá obor neoblíben a zatracován, jeho význam se ukazuje v kritických situacích pro společnost. Nechtěné spojení hygieny a epidemiologie se státní politikou vždy tento obor nějak poznamenalo, koronavirovou epidemií nevyjímaje. Bohužel desetiletí destrukce hygienické služby považované za její transformaci, bagatelizace a podceňování prevence doprovázená pouze slovními deklaracemi o jejím významu pro společnost přinesla své plody právě v období epidemie. Kéž bychom se z této zkušenosti dokázali všichni poučit.

Milan Tuček,

*přednosta Ústavu hygieny a epidemiologie 1. LF UK a VFN
(red)*

CO PRO MĚ
ZNAMENÁ JEDNIČKA

Doc. Jozef Hoza, emeritní přednosta Kliniky pediatrie a dědičných poruch metabolismu 1. LF UK a VFN

Mým prvním setkáním s dnešní „Jedničkou“ bylo, když jsem se 1. října 1958 dostavil k zápisu ke studiu na Fakultu dětského lékařství, který probíhal na děkanátu Fakulty všeobecného lékařství v Kateřinské 32. Zdržel jsem se. V ulici se tísnilo asi 400 vrstevníků, všichni jsme v ruce drželi obálku s oznámením o zápisu a fotografii do výkazu o studiu. Trpělivě jsme postupovali k okénku, kde jsme se stali členy akademické obce Univerzity Karlovy. První dva roky jsme studovali spolu s kolegy z Fakulty všeobecného lékařství, teprve ve třetím ročníku, po absolvování teoretických oborů jsme přešli do lůna Fakulty dětského lékařství. Po tříletém působení na dětském oddělení v Českém Krumlově jsem získal místo sekundáře tehdejší IV. dětské kliniky, která byla výukovou základnou pro předmět pediatrie na Fakultě všeobecného lékařství, tedy dnešní 1. LF UK. Velmi brzy jsem pochopil, že fakultní pracoviště skýtá nejen možnosti zdokonalit se ve svém oboru, ale také získat znalosti v mnoha dalších oborech, které na fakultě prezentují špičkoví odborníci. Měl jsem štěstí, že jsem mohl poslouchat přednášky takových osobností, jakými byli profesoři Bohumil Sekla, Ladislav Borovanský, Vladimír Vondráček,

Josef Charvát, a potom až do dneška široké plejády medicínských špiček evropského i světového formátu.

Poslouchat je, a dokonce s nimi pohovořit bylo pro mne vždy svátkem.

Jedním z mých nejdůležitějších úkolů bylo v roce 1990 spojení dvou dětských klinik a zajištění výuky oboru dětské lékařství v takové míře, aby se absolvent naší fakulty mohl ucházet o zařazení do základního oboru pediatrie. Znamenalo to nejen vyšší nároky pro učitele, ale také pro studenty. Ne vždy se to setkal s úplným pochopením, ale stále se snažíme o to, aby dítě nebylo bráno jako „malý dospělý“. Jsem vděčný osudu, že mne profesně zavál na „Jedničku“, která je podle mne srdcem vědy, vzdělávání a zdravotní péče v naší zemi.

Foto: Veronika Vachule Nehasilová

NOVÉ PROGRAMY LÉKAŘSKÉ FAKULTY

– Česká televize, Studio 6
17. 5. 2022

ČECHŮM SE KRÁTÍ DÉLKA ŽIVOTA

– CNN Prima News, Hlavní zprávy
4. 6. 2022

LÉKAŘI VARUJÍ PŘED UŽÍVÁNÍM NIKOTINOVÝCH SÁČKŮ DĚTMI

– TV Nova, Televizní noviny
30. 6. 2022

S NEVYLÉČITELNOU NEMOCÍ MŮŽETE ŽÍT LÉPE

– Český rozhlas Radiožurnál,
Host Lucie Výborné
29. 4. 2022

CITLIVOST NA POČASÍ

– Český rozhlas Plus, Věda Plus
12. 5. 2022

KDE JSOU DALŠÍ PACIENTI?

– Český rozhlas Plus,
Osobnost plus
8. 6. 2022

ZHOUBNÉ ONEMOCNĚNÍ VAJEČNÍKŮ

– Právo
30. 4. 2022

GENETIKA ZACHRAŇUJE ŽIVOTY

– Lidové noviny
25. 5. 2022

V ČESKU VZNIKÁ NATIONAL CANCER INSTITUT

– Medical Tribune
16. 6. 2022

VÍCE KOMPETENCÍ PRO PORODNÍ ASISTENTKY

– Zdravotnický deník
12. 6. 2022

PŘELET NAD KUKAČÍM HNÍZDEM VE 21. STOLETÍ

– Novinky
19. 6. 2022

JAK SE PROMĚNILA SEXUOLOGIE ZA POSLEDNÍCH 30 LET?

– Seznam zprávy
30. 4. 2022

JEDNIČKA V SÍTÍCH

Jednička **ON AIR**

Podcast 1. lékařské fakulty UK

Děkan aktuálně

Všechny díly podcastu si
můžete pustit na Spotify ↓

Studenti Jakub a Eliška si podruhé povídali s děkanem fakulty Martinem Vokurkou. Oznámení o novém díle podcastu oslovilo na Facebooku 5,7 tisíc lidí. Podcast s děkanem se těší velkému zájmu a k datu uzávěrky si ho na Spotify poslechlo zhruba 500 posluchačů.

Na Instagramu se těší velkému zájmu příspěvek „Studenti studentům“ s tipy na zvládnutí přijímacích zkoušek. Příspěvek měl 6584 zobrazení.

Mění se podmínky publikování podle vydavatelské strategie „read & publish“

Přístup k elektronickým časopisům nám po čtvrt století přijde na prostou samozřejmostí a neumíme si bez něj vědecký život představit. V posledních letech ovlivňuje „open science“ a s tím související politika „open access“ přístup k vědeckým časopisům i publikování v nich. Většina vydavatelů odborných časopisů musela na tuto situaci reagovat. Dřívějším modelům, kdy si instituce předplácela pouze přístup k časopisům, odzvonilo. Nyní se prosazuje kombinace předplaceného přístupu k portfoliu časopisů („read“) a publikační část smlouvy, která umožňuje vědcům u daného vydavatele publikovat zdarma open access články („publish“). Tento typ smlouvy se nazývá transformační smlouva.

Pro následující období předplatných nás tedy čeká postupná změna – publikující vědci budou moci na základě smlouvy mezi Univerzitou Karlovou a konsorciem CzechELib (CEL) využít

možnost bezplatně publikovat v open access časopisech vybraných vydavatelů. Průkopníkem tohoto typu smlouvy se stala společnost Taylor & Francis Group, jejíž publikační část smlouvy zahrnuje více než 2 000 časopisů a v roce 2022 by měla pokrýt téměř 100 procent publikační aktivity konsorcia CEL. Mezi dalšími vydavateli uvedme společnost Karger International, jejíž kolekce medicínských časopisů Karger Journals nabízí rozšíření na fakultní nemocnice. To znamená, že autorům z 1. LF UK i VFN bude po dobu nového předplatného automaticky umožněno publikování v režimu open access bez poplatků. Změna by se měla projevit v nadcházejícím kalendářním roce, kdy transformační smlouvy vstoupí v platnost.

Jitka Stejskalová a David Horváth,

KNIŽNÍ NOVINKY

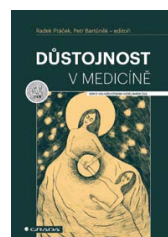
Testování a hodnocení studentů na VŠ

Publikace se zabývá metodikou přípravy, provedení a hodnocení testů. V deseti kapitolách nabízí nejen praktickou příručku metodiky a nástrojů pro sestavování a vyhodnocování vlastních testů, ale předkládá i fundovaný a obsáhlý teoretický základ a příklady z různých oborů i úrovní. Autoři chápou hodnocení

znalostí jako formu komunikace mezi učitelem a studenty a jako nedílnou součást informované výuky. Začátečníci, ale i pokročilí v problematice testování získají povědomí o standardizaci, reliabilitě či validitě testu, o zabezpečení nebo i o novějších a rychle se rozvíjejících přístupech.

Autoři: Čestmír Štuka, Martin Vejražka

Nakladatelství: Karolinum

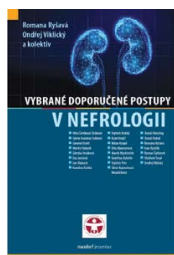
Důstojnost v medicíně

Jedenáctá kniha z řady publikací České lékařské komory editorů prof. Radka Ptáčka a doc. Petra Bartůňky, které se věnují etickým a psychologickým aspektům současné medicíny. Tato kniha se zaměřuje na pojetí důstojnosti z pohledu různých lékařských i nelékařských odborností. Na napsání celkem 38 kapitol se

podílelo 43 odborníků z řad psychologů, teologů, medicínských etiků, právníků a zástupců vybraných lékařských oborů, například psychiatrie, onkologie, oftalmologie, porodnictví a neonatologie, neurologie, urgentní medicíny, praktického a preventivního lékařství či paliativní medicíny.

Autoři: Radek Ptáček, Petr Bartůňka a kol.

Nakladatelství: Grada

Vybrané doporučené postupy v nefrologii

Prakticky koncipovaný přehled vybraných nejdůležitějších doporučení v nefrologické praxi. Jednotlivé kapitoly vycházejí z aktuálně platných mezinárodních doporučení. Kniha obsahuje jak specificky nefrologická témata, tak témata společná s kardiologií (hypertenze) či diabetologií. Dynamický, srozumitelný a čtivý text tak bude

užitečný nejen pro nefrology, ale rovněž pro lékaře z ostatních – zejména interních – odborností.

Autoři: Romana Ryšavá, Ondřej Viklický a kol.

Nakladatelství: Maxdorf

Vitreoretinální chirurgie

Kniha si klade za cíl seznámit začínající oftalmology se základními principy chirurgické léčby sítnice a sklivce. Obecná část knihy popisuje diagnostiku nutnou v indikačním procesu a obecnou filozofii chirurgického přístupu k řešení sítnicové patologie. Speciální část popisuje specifika chirurgického řešení u vybraných patologií.

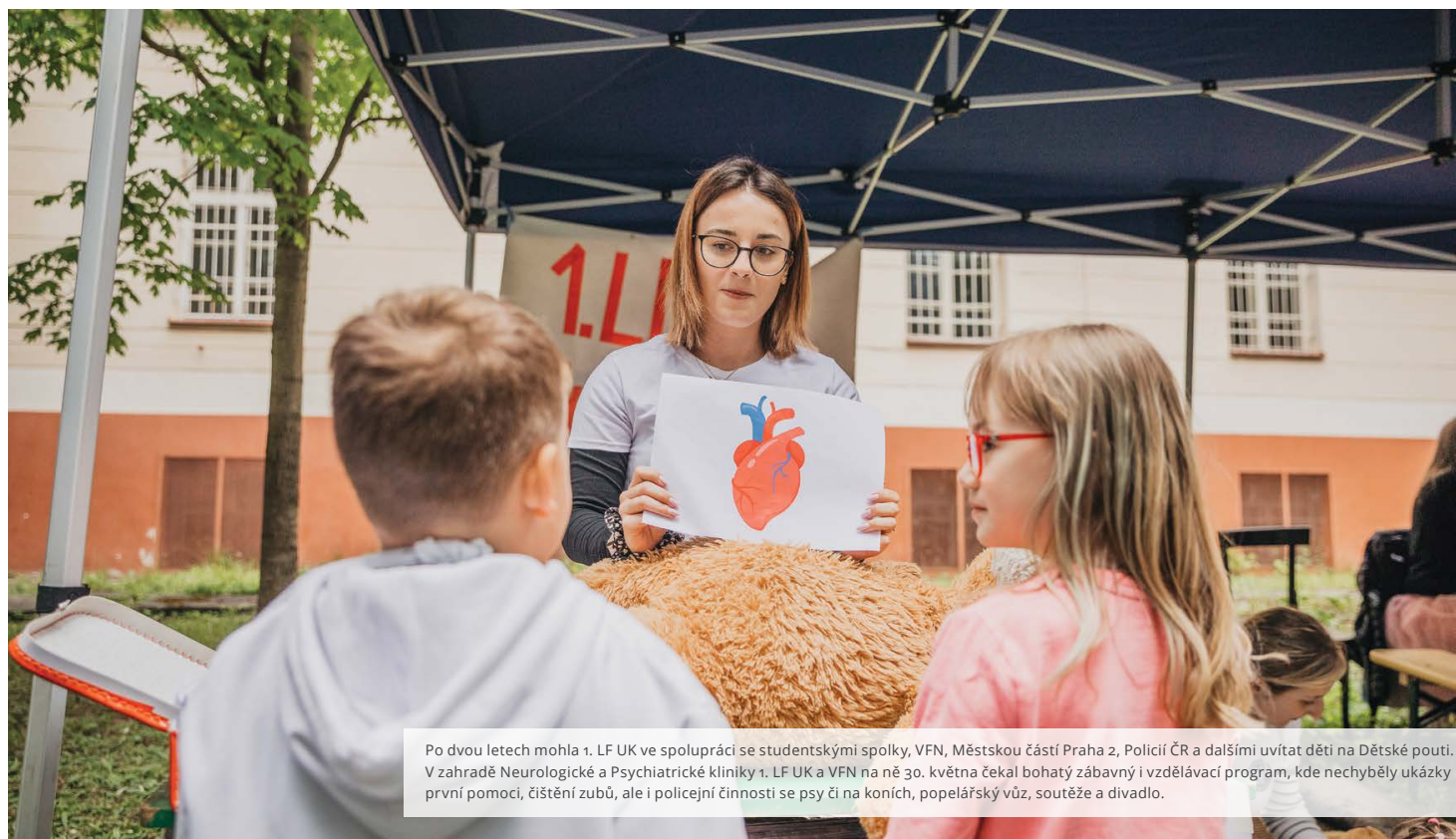
Autoři: Martin Šín a kol.

Nakladatelství: Maxdorf

Již 13. Annual springball studentů anglického studijního programu, který organizuje MEDSOC, se tradičně konal v krásných prostorách Národního domu na Vinohradech.

Foto: Veronika Vachule Nehasilová, Aleksandra Chytrá, Olga Bražínová

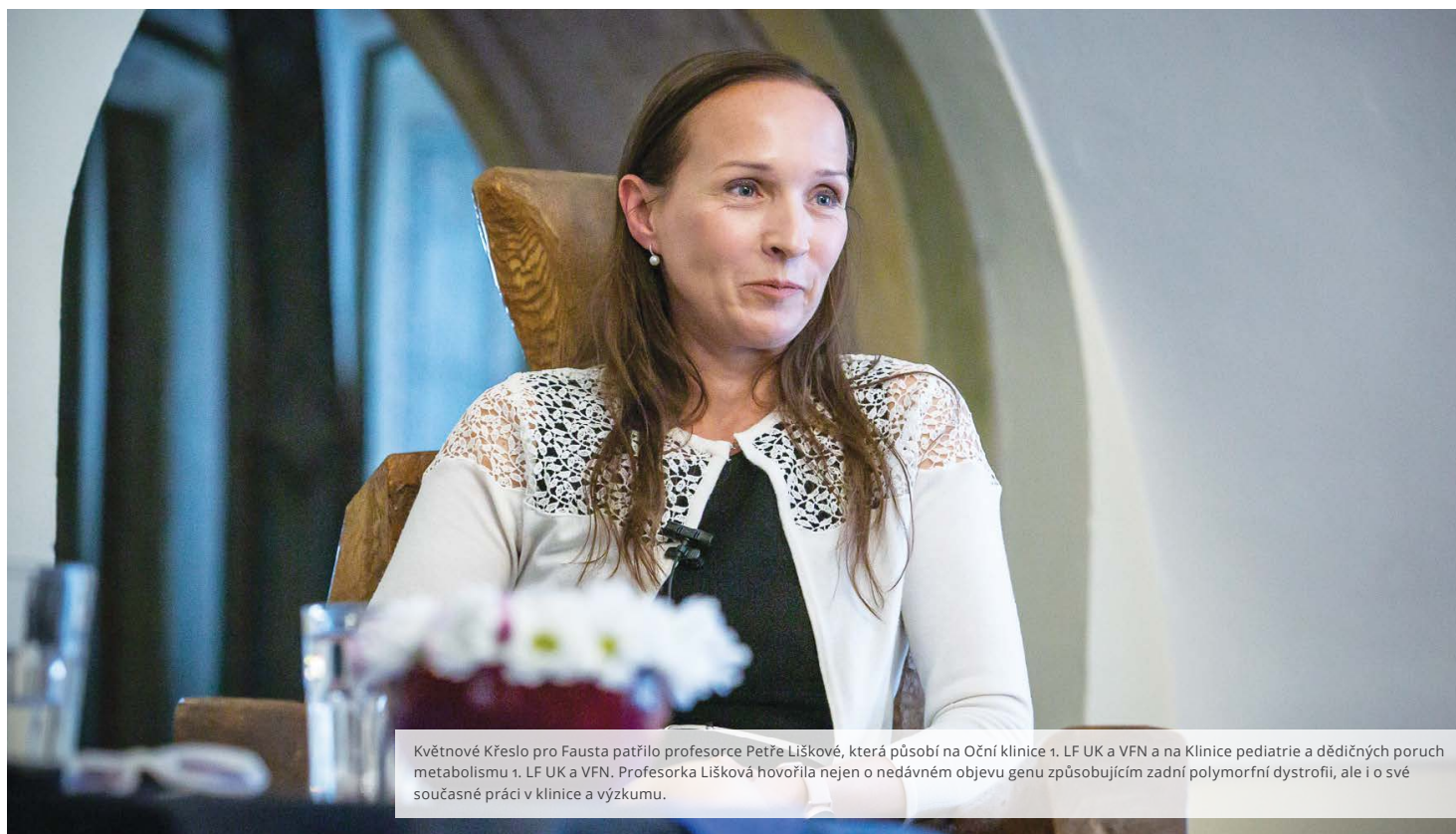
Po dvou letech mohla 1. LF UK ve spolupráci se studentskými spolky, VFN, Městskou částí Praha 2, Policií ČR a dalšími uvítat děti na Dětské pouti. V zahradě Neurologické a Psychiatrické kliniky 1. LF UK a VFN na ně 30. května čekal bohatý zábavný i vzdělávací program, kde nechyběly ukázky první pomoci, čištění zubů, ale i policejní činnosti se psy či na koních, popelářský vůz, soutěže a divadlo.

Ekumenická bohoslužba za dárce těl pro studium anatomie se konala ve čtvrtek 23. května v malé posluchárně Anatomického ústavu. Rekviem tradičně sloužili bratři Zdeněk Sus a Josef Šplíchal, dárčům poděkovala řada studentů a k poslechu zahrála Harmonia Mozartiana Pragensis.

V kostele sv. Ignáce z Loyoly na Karlově náměstí 10. května rozezněly skladby Erica Whitacree a Maurice Duruflého v podání sólistů a sboru Collegium paedagogicum a Piccolo coro & Piccola orchestra pod vedením dirigenta Marka Valáška. Již 32. koncert z cyklu Fakulta v srdci Karlova uvedla proděkanka pro výuku doc. Andrea Burgetová. Výtěžek dobrovolného vstupného ve výši 7000 Kč fakulta věnovala Červenému kříži na pomoc Ukrajině.

Květnové Křeslo pro Fausta patřilo profesorce Petře Liškové, která působí na Oční klinice 1. LF UK a VFN a na Klinice pediatrie a dědičných poruch metabolismu 1. LF UK a VFN. Profesorka Lišková hovořila nejen o nedávném objevu genu způsobujícím zadní polymorfní dystrofii, ale i o své současné práci v klinice a výzkumu.

První přednostka nově založené Kliniky paliativní medicíny 1. LF UK a VFN docentka Kateřina Rusinová usedla do červnového Křesla pro Fausta a přiblížila posluchačům rozsah paliativní medicíny a principy přiměřené léčby a hovořila také o nových přístupech ve vzdělávání a úloze budoucích lékařů.

V úterý 7. června byla v Akademickém klubu pokřtěna kniha *Testování a hodnocení studentů na VŠ* RNDr. Čestmíra Štuka a MUDr. Martina Vejražky (na snímku zleva) s moderátorkou křtu Marií Retkovou. Kmotři knihy – rektorka UK prof. Milena Králíčková a děkan 1. LF UK prof. Martin Vokurka popřáli autorům k dílu, které napomáhá zvyšovat kvalitu vzdělávání na vysokých školách.

Na letošním Festivalu muzejních nocí 1. LF UK ve spolupráci se studenty a zaměstnanci Anatomického ústavu a Stomatologické kliniky veřejnosti opět otevřela svá dvě muzea (anatomické a stomatologické) a také Akademický klub ve Faustáku. Nočním prohlídkám předcházelo přednáškové odpoledne o pitvách Jána Jesenského či stoleté historii Hlavova ústavu. Akci doprovázel bohatý populárně naučný program (na snímku MUDr. Martin Vejražka v laboratorích Ústavu lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky).

Piknik mediků, kterým 6. května studenti všech spolků společně oslavili pozvolný konec semestru v zahradě Psychiatrické kliniky, doprovázela hudba studentských kapel, promítal se film Jednotka intenzivního života a výtěžek z občerstvení putoval na aktivity nadace Krása pomoci.

Stánek 1. LF UK byl na populárně naučné monsterakci Věda fest opět na jedničku! Bc. Alan Mejstřík (na fotografii vpravo) spolu se studentkami ze SIM centra, studentkami stomatologie i našimi ergoterapeutkami společně ukazovali medicínu dětem a své obory i fakultu skvěle reprezentovali. Za účast přišla týmu poděkovat prorektorka UK pro studijní záležitosti doc. Markéta Martínková (uprostřed).

Přijďte přivítat nový akademický rok na Jedničce!

1. LÉKAŘSKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

JEDNIČKA NA STARTU

3. října 2022 od 13 h u Apolináře

Zveme nejen prváky, ale také starší studenty, učitele i zaměstnance fakulty.

**Prezentace studentských spolků / setkání s tutory / grilování / sport
křest kalendáře / prodej propagačních předmětů fakulty / fotokoutek**

Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN,
Apolinářská 441/18, Praha 2

